

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriatas 2013 m. vasario 20 d.
įsakymu Nr. B1- 94

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS 2012 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) formuoja ir įgyvendina valstybės politiką maisto ir pašarų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie prekes, įskaitant kainų nurodymą, teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų, pašarų priedų, veterinarinių vaistų ir veterinarinių priemonių tvarkymo, gyvūnų sveikatos ir gerovės, bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamųjų ligų, vartotojų teisių apsaugos maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo srityse.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir VMVT 2012 m. veiklos prioritetus, praėjusiais metais didesnis dėmesys buvo skiriamas:

Gyvūnų užkrečiamųjų ligų prevencijai. VMVT siekė, kad Lietuvai būtų suteiktas oficialiai neužkrėstos galvijų tuberkulioze, galvijų brucelioze ir enzootine galvijų leukoze šalies statusas ir patvirtinta įdiegta Galvijų laikymo vietų priežiūros sistema. 2012 m. Lietuva įgijo oficialiai neužkrėstos enzootine galvijų leukoze šalies statusą.

Gyvūnų gerovės reikalavimams užtikrinti. VMVT įvairiomis priemonėmis skatino visuomenės nepakantumą žiauriam elgesiui su gyvūnais. 2012 m. (lyginant su 2011 m.) gauta 9 % daugiau pranešimų apie gyvūnų gerovės ir sveikatingumo pažeidimus. Pagrįstų skundų skaičius sudarė 36,7 %.

Maisto saugai ir maitinimo kokybei užtikrinti vaikų ugdymo įstaigose. 2012 m. patikrinimų skaičius vaikų ugdymo įstaigose, kai nenustatyta pažeidimų ir netaikytos poveikio priemonės, sudarė 92 % visų ugdymo įstaigose atliktų patikrinimų (2011 m. – 65 %). 2012 m. vaikų ugdymo įstaigose užregistruoti 3 ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkiai, kai 2011 m. – 9 ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkiai.

Maisto produktų ženklinimui. 2012 m. VMVT vykdė sugriežtintą maisto produktų ženklinimo kontrolę. Patikrinimai, kurių metu nustatyti ženklinimo reikalavimų pažeidimai, sudarė 21 % visų nustatytų pažeidimų (2011 m. – 20 %). 2012 m., kaip ir 2011 metais, daugiausia ženklinimo reikalavimų pažeidimų atvejų buvo nustatyta mėsos ir jos produktų grupėje. Dažniausiai buvo netinkamai nurodomos sudedamosios dalys ir jų kiekiai, tinkamumo vartoti terminai, klaidinantys maisto produktų pavadinimai. Palyginus kelių metų duomenis, nustatyta, kad 2012 m. maisto produktų sudėtis buvo nurodoma teisingiau, tokio pobūdžio pažeidimų ženkliai sumažėjo. 2012 m. VMVT interneto svetainėje sukurta rubrika „Maisto produktų ženklinimas“, kurioje pateikiama informacija apie bendruosius ir specialiuosius ženklinimą reglamentuojančius teisės aktus pagal maisto produktų grupes, dažniausiai užduodami klausimai ir atsakymai.

Visuomenės informavimui apie maisto saugą, kokybę bei sveikesnio maisto pasirinkimo galimybes. 2012 m. VMVT interneto svetainėje buvo paskelbti 478 pranešimai spaudai, parengta 14 informacinių leidinių. 2012 m. buvo vykdomas Druskos vartojimo mažinimo skatinimo projektas, kurio metu buvo tiriama, kiek druskos yra dažniausiai vartojamuose maisto produktuose, nagrinėjami gyventojų mitybos įpročiai ir teikiami patarimai, kaip mažinti suvartojamos druskos

kiekį. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas informacijos sklaidai apie druskos vartojimo mažinimo naudą.

Ūkio subjektų veiklos priežiūros tobulinimui. 2012 m. užtikrinta vieninga ūkio subjektų konsultavimo sistema, 2012 m. liepos 11 d. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, VMVT ir Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos pasirašė Memorandumą dėl mažareikšmių ženklavimo neatitikimų, kuriuo institucijos įsipareigojo mažareikšmiais ženklavimo reikalavimų pažeidimais laikyti „ženklavimo reikalavimų nesilaikymo atvejus, kai dėl to nekyla reikšmingas pavojus ar žala vartotojų sveikatai, o jų klaidinimas yra nežymus“.

2012 m. veiklą pradėjusiems ūkio subjektams už nustatytus reikalavimų pažeidimus netaikytos poveikio priemonės; visi ūkio subjektai suskirstyti į rizikos grupes ir jų patikrinimai vykdyti vadovaujantis kontroliniais klausimynais; įgyvendinta „dviejų datų“ taisyklė (t. y. teisės aktai, kuriais keistos verslo sąlygos, įsigaliojo gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d. bei buvo priimti ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki jų įsigaliojimo dienos).

Tinkamam pasirengimui pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. II pusb. Apmokyta 30 darbuotojų, parengtas Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai programos klausimų sąvadas, parengti 5 svarbiausių klausimų, kurie bus svarstomi Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu, aprašai, organizuotas renginys, skirtas pasirengimui pirmininkauti ES Tarybai pagal VMVT kompetenciją.

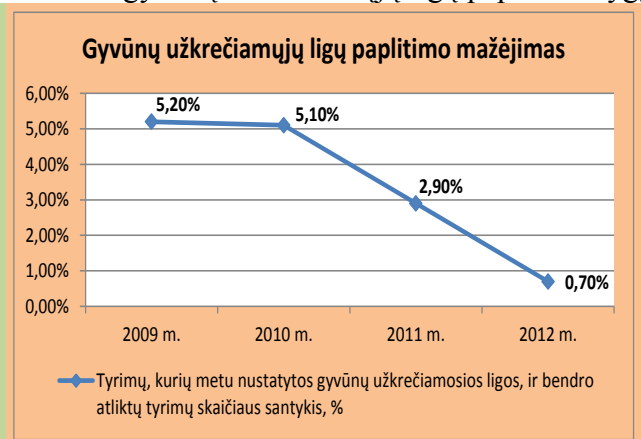
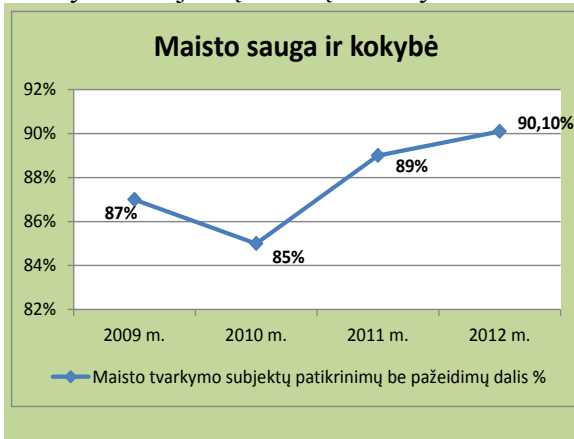
II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Strateginis tikslas – stiprinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe, užtikrinti gyvūnų sveikatingumą ir gerovę.

1. Efekto vertinimo kriterijus – E-04-02 „Maisto sauga ir kokybė, išreikšta procentais patikrinimų, kurių metu nenustatyta maisto saugos ir kokybės pažeidimų, pagal bendrą patikrinimų skaičių“.

2. Efekto vertinimo kriterijus – E-04-03 „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas, išreikštas procentais tyrimų, kurių metu nustatytos gyvūnų užkrečiamosios ligos, pagal bendrą atliktų tyrimų skaičių“.

Strateginio tikslo įgyvendinimas vertintas 2 efekto vertinimo kriterijais, nustatančiais maisto tvarkymo subjektų atitiktį nustatytiems reikalavimams bei gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo lygį.

Įvertinus 2012 m. valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės rezultatus, nustatyta, kad planuota efekto vertinimo kriterijaus E-04-02 „Maisto sauga ir kokybė, išreikšta procentais patikrinimų, kurių metu nenustatyta maisto saugos ir kokybės pažeidimų, pagal bendrą patikrinimų skaičių“ reikšmė pasiekta ir nežymiai viršyta (planuota – 90 %, pasiektas rezultatas – 90,1 %). Įvertinus kelių metų valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės duomenis, pastebimas didėjantis maisto tvarkymo subjektų, tinkamai įgyvendinančių teisės aktų nuostatas, skaičius, todėl VMVT 2013 metais sieks išlaikyti pasiektą rezultatą.

Apibendrinus duomenis, susijusius su gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimu, pastebimas žymus planuoto efekto vertinimo kriterijaus – E-04-03 „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų paplitimo mažėjimas, išreikštas procentais tyrimų, kurių metu nustatytos gyvūnų užkrečiamosios ligos, pagal bendrą atliktų tyrimų skaičių“ – reikšmės viršijimas (planuota reikšmė – 2,9 %; pasiektas rezultatas – 0,7 %). Tiek 2011 m., tiek 2012 m. efekto vertinimo kriterijaus rezultatams turėjo įtakos stipriai išaugęs atliekamų laboratorinių tyrimų skaičius. Ypatingai išaugo laboratorinių tyrimų dėl mėlynojo liežuvių ligos, snukio ir nagų ligos bei kiaulių vezikulinės ligos nustatymo skaičius. Taip pat 2012 m. (skirtingai nei 2011 m.), vykdant gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną, buvo atliekami laboratoriniai tyrimai dėl afrikinio kiaulių maro, Šmalenbergo viruso ir bičių užkrečiamųjų ligų nustatymo.

2012 m. strateginiam tikslui įgyvendinti vykdytos dvi veiklos programos:

1. **Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programa (04.02)**, skirta Lietuvoje pagaminto, į Lietuvą įvežto ir importuoto bei tiekiamo Lietuvos rinkai maisto, pašarų, gyvūnų, gyvūninių produktų bei veterinarinių vaistų ir biocidų valstybinei kontrolei organizuoti bei vykdyti atsižvelgiant į rizikos vertinimo duomenis.

2. **Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos sistemos administravimo ir tobulinimo programa (04.03)**, skirta užtikrinti efektyvų veiklos organizavimą ir bendradarbiavimą su Europos Komisijos, valstybių narių ir trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis ir socialiniais partneriais. Taip pat ši programa buvo skirta specialistų administraciniams gebėjimams stiprinti, kelti kvalifikaciją, tobulinti derybų vedimo įgūdžius.

1 programa (04.02)

„Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programa (2012 m.)“

1 tikslas

Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę.

2 tikslas

Užtikrinti vartotojų interesų apsaugą, susijusią su maisto sauga ir kokybe visuose maisto tvarkymo etapuose, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba.

3 tikslas

Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą ir į ES VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai.

4 tikslas

Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugos, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugos ir kokybės nustatymą pagal pateiktus asmenų prašymus.

5 tikslas

Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas.

2 programa (04.03)

„Valstybinės maisto ir veterinarinės tarnybos sistemos administravimo ir tobulinimo programa (2012 m.)“

1 tikslas

Užtikrinti VMVT darbo efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo VMVT vykdoma valstybine kontrole ir veikla.

1 PROGRAMA „VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARINĖS KONTROLĖS PROGRAMA“

Vykdamas Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programą, buvo siekiama apsaugoti Lietuvos teritoriją nuo užkrečiamųjų gyvūnų ligų patekimo ir paplitimo, o ligai atsiradus, operatyviai likviduoti ligos židinį, taip pat kontroliuoti gyvūnų gerovės reikalavimų įgyvendinimą jų laikymo vietose, skerdyklose ir pervežimo metu. Ši programa buvo skirta prioritetiniam VMVT tikslui įgyvendinti – siekti, kad Lietuvai būtų suteiktas oficialiai neužkrėstos galvijų tuberkulioze, galvijų brucelioze ir enzootine galvijų leukoze šalies statusas ir patvirtinta įdiegta Galvijų laikymo vietų priežiūros sistema.

1 tikslas:

Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę.

1 tikslo vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)	
	planuota reikšmė	faktinė reikšmė
Ūkinių gyvūnų bandų, kurioms patvirtintas oficialiai neužkrėstų gyvūnų užkrečiamosiomis ligomis bandų statusas, dalis (proc.) bendrame šalies ūkinių gyvūnų bandų skaičiuje	97	93
Ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo pažeidimų gyvulių laikymo vietose mažėjimas (proc.)	45	19
Gyvūnų gerovės pažeidimų mažėjimas (proc.)	20	18
Tinkamai teisės aktų reikalavimus vykdančių pašarų tvarkymo subjektų dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų pašarų tvarkymo subjektų skaičiuje	80	81
Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo gerėjimas (proc.)	58	57
Tinkamai teisės aktų reikalavimus vykdančių veterinarinius vaistus ir biocidus gaminančių ir tiekiančių rinkai subjektų dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	67	85
Ūkio subjektų patikrinimų dėl gyvūnų gerovės, sveikatingumo, ženklavimo ir identifikavimo skaičius	29 500	29 500
Pašarų tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius	5 500	4 585
Šalutinius gyvūninius produktus tvarkančių subjektų patikrinimų skaičius	120	326
Veterinarinių vaistų ir biocidų gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių patikrinimų skaičius	2 500	2 921
Paimtų mėginių pavojingų užkrečiamųjų gyvūnų ligų tyrimams skaičius	600 000	535 107
Paimtų mėginių zoonozijų tyrimams skaičius	500	552
Valstybinių laboratorinių tyrimų dėl pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir zoonozijų skaičius	300 000	522 474

Pasiekti rezultatai:

1. Žymus pasiutligės atvejų skaičiaus mažėjimas (2012 m. nustatyti tik 5 pasiutligės atvejai).
2. 2012 m. birželio mėn. Europos Komisija priėmė sprendimą, kuriuo pripažino Lietuvą oficialiai neužkrėsta enzootine galvijų leukoze šalimi.
3. 2012 m. „Laisvos bandos“ programoje dalyvavo beveik 93 % Lietuvoje esančių gyvulių bandų (2011 m. – 75 % Lietuvoje esančių gyvulių bandų).
4. Paukštinkystės ūkiuose laikomuose paukščių pulkuose nenustatytas nė vienas teigiamas salmoneliozės atvejis.
5. Laboratoriniais tyrimais nenustatytas nė vienas klasikinio kiaulių maro atvejis.

6. *Ištirus daugiau kaip 3 tūkst. gyvūnų, nė vienam nebuvo nustatyta mėlynojo liežuvio liga.*
7. *Sumažėjo ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo bei gyvūnų gerovės pažeidimų skaičius.*
8. *Ūkinių gyvūnų laikymo vietų, kuriose užtikrinami gyvūnų gerovės reikalavimai, skaičius, lyginant 2012 m. su 2011 m., išaugo 3 % (nuo 79 % 2011 m. iki 81 % 2012 m.).*
9. *Didžioji dalis veterinarinių vaistų tvarkymo įmonių (> 85 %) veiklą vykdė pagal teisės aktų reikalavimus.*
10. *Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonių veikla nėra patenkinama (tik 57 % šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonių vykdė veiklą laikydamosi teisės aktų reikalavimų).*
11. *2 % ištirtų pašarų mėginių neatitiko teisės aktų reikalavimų.*

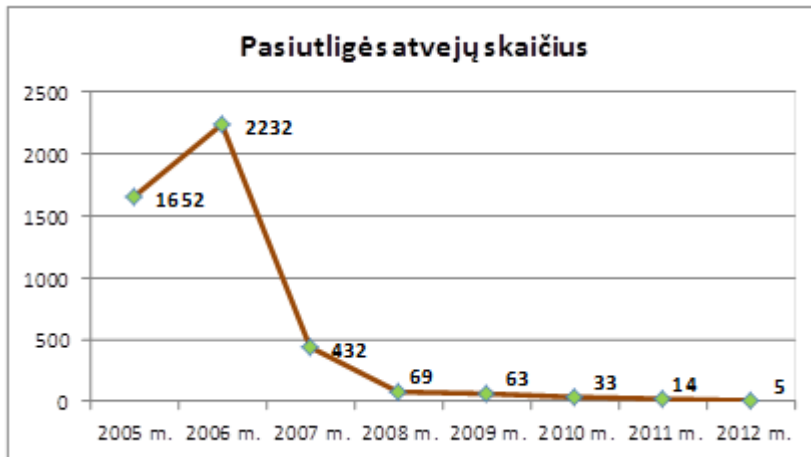
Gyvūnų užkrečiamosios ligos. Siekiant užtikrinti gyvūnų gerovę ir tinkamą sveikatingumo lygį, 2012 m. VMVT, atsižvelgama į grėsmingą pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų situaciją kaimyninėse ir kitose Europos Sąjungos valstybėse, didelį dėmesį skyrė ypač pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, tokių kaip klasikinis ir afrikinis kiaulių maras, kiaulių vezikulinė liga, Aujeskio liga, mėlynojo liežuvio liga ir paukščių gripas, stebėsenai ir kontrolei. Taip pat didelį dėmesį skyrė Europoje plintančiam Šmalenbergo virusui, ypač plintančiam avių ir ožkų laikymo vietose. Nors ši liga nustatyta 13 ES valstybių, Lietuvai pavyko išvengti šio pavojingo viruso.

Pagal Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programą 2012 m. atlikta 522 018 laboratorinių tyrimų, iš kurių teigiamų atvejų nustatyta 3 635 (0,7 %). Daugiausia laboratorinių tyrimų atlikta vykdant galvijų bruceliozės (359 903 laboratoriniai tyrimai) bei enzootinės galvijų leukozės stebėseną (114 433 laboratoriniai tyrimai). 2012 m. atlikta 4,6 karto daugiau laboratorinių tyrimų dėl mėlynojo liežuvio ligos, siekiant patvirtinti arba paneigti Europos Komisijos pateiktą informaciją apie galimai šia liga sergančius Lietuvos galvijus. 2012 m. buvo ištirta daugiau kaip 2 tūkst. galvijų, apie 1 tūkst. avių ir ožkų, apie 400 kitų laukinių gyvūnų (stirnų, elnių, danielių, briedžių), tačiau nė vienu laboratoriniu tyrimu nebuvo patvirtinta mėlynojo liežuvio liga.

Nuo 2011 m. VMVT ėmėsi priemonių, kad Lietuvai būtų suteiktas oficialiai neužkrėstos galvijų tuberkulioze, galvijų brucelioze ir enzootine galvijų leukoze šalies statusas, kadangi pagal teisės aktų reikalavimus galvijai iš jų laikymo vietos gali būti parduodami tik jei jie yra kilę iš oficialiai neužkrėstos galvijų tuberkulioze ir enzootine galvijų leukoze bandos, o nekastruoti galvijai – iš oficialiai neužkrėstos galvijų brucelioze bandos. 2012 m. birželio mėn. Europos Komisija priėmė sprendimą, kuriuo pripažino Lietuvą enzootinės galvijų leukozės oficialiai neužkrėsta šalimi. Šis sprendimas labai svarbus siekiant plėtoti prekybą galvijais su kitomis ES valstybėmis.

VMVT, vykdydama Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programą, įdiegė Gyvulių laikymo vietų priežiūros sistemą ir pastaraisiais metais intensyviai vykdė visus reikiamus galvijų bandų užkrečiamųjų ligų tyrimus. Europos Komisijai buvo pateikti galvijų bandų užkrečiamųjų ligų tyrimų duomenys, įrodantys, kad Lietuva atitinka visus nustatytus reikalavimus.

Apibendrinant duomenis apie vykdytas Lietuvoje gyvūnų užkrečiamųjų ligų prevencijos priemones, paminėtina ir Pasiutligės prevencijos programa, sėkmingai vykdoma jau 6 metus. Nuoseklaus darbo rezultatas – žymus Lietuvoje nustatomų pasiutligės atvejų skaičiaus mažėjimas. Per 2012 metus nustatyti tik 5 pasiutligės atvejai (3 – Šalčininkų rajone, 2 – Ignalinos rajone), iš kurių 2 atvejai buvo nustatyti naminiams gyvūnams ir 3 – laukiniams gyvūnams. Vertinant oralinės laukinių gyvūnų vakcinacijos efektyvumą, nustatytas 83 % jaukų suvartojimo efektyvumas, t. y. didžioji dalis gyvūnų įgijo imunitetą šiai labai pavojingai ligai. Siekiama pasiutligę Lietuvoje visiškai likviduoti 2013–2014 m.

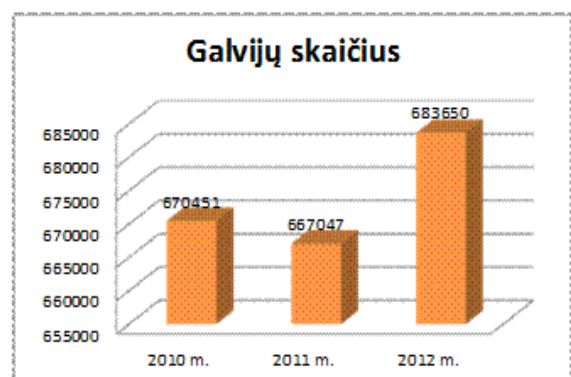
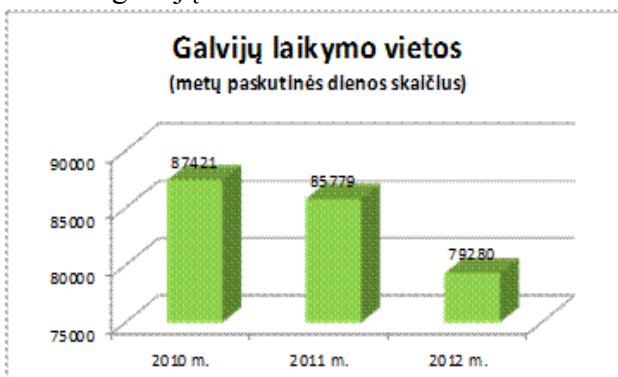

2012 m. ypatingas dėmesys buvo skiriamas ūkinių gyvūnų biologinės saugos reikalavimams užtikrinti. Atsižvelgiant į klasikinio kiaulių maro (toliau – KKM) protrūkio padarinius 2011 m. ir į tai, kad pagrindinės priežastys, galėjusios turėti įtakoti KKM viruso į Lietuvą patekimui, – netinkamai taikytos ir nepakankamos biologinės saugos priemonės kiaulių ūkiuose. 2012 m. VMVT vykdė sugriežtintą kiaulių laikymo vietų biologinės saugos reikalavimų laikymosi kontrolę. Ištirti 4 749 (2011 m. – 8 448) kiaulių ir šernų mėginiai (visų atliktų tyrimų atsakymai neigiami).

Vykdam valstybinę salmoneliozės stebėseną paukštininkystės ūkiuose, 2012 m. ištirti 343 paukščių pulkai – nenustatytas nė vienas teigiamas salmoneliozės atvejis. Tyrimų rezultatai rodo, kad ES užsibrėžti salmoneliozės mažinimo tikslai pasiekti.

Gyvulių ženklavimas ir identifikavimas. Ūkinių gyvūnų laikymo vietos yra registruojamos Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenų bazėje ir tikrinamos pagal šioje bazėje pateiktus ūkinių gyvūnų ūkių sąrašus, įvertinus jų rizikingumą. Vykdam ES teisės aktų reikalavimus, kasmet patikrinama ne mažiau kaip 3 % galvijų laikymo vietų ir 3 % avių bei ožkų laikymo vietų, kuriose yra ne mažiau kaip 5 % Lietuvoje laikomų avių ir ožkų.

2012 m. pabaigoje buvo registruota 79 280 galvijų laikymo vietų, kuriose buvo laikoma 683 650 galvijų.

2012 m. VMVT pareigūnai atliko 6 657 patikrinimus dėl gyvūnų registravimo ir identifikavimo reikalavimų laikymosi (iš kurių daugiau kaip 83 % buvo be pažeidimų) ir 9 427 ūkinių gyvūnų laikymo vietų patikrinimus dėl gyvūnų gerovės užtikrinimo (iš kurių 82 % buvo be pažeidimų). Daugiausia registravimo ir identifikavimo pažeidimų nustatyta tikrinant avių ir ožkų laikymo vietas. 2012 m. patikrinimų skaičius tiek dėl gyvūnų registravimo ir identifikavimo reikalavimų laikymosi, tiek dėl gyvūnų gerovės užtikrinimo sumažėjo.

Nr.	Pavadinimas	Ūkinių gyvūnų laikymo vietų patikrinimų skaičius		Ūkinių gyvūnų laikymo vietų, kuriose nustatyti registravimo ir identifikavimo pažeidimai, skaičius	
		2011 m.	2012 m.	2011 m.	2012 m.
1.	Galvijų laikymo vietos	6 147	3 904	730 (12 %)	556 (14,5 %)
2.	Avių ir ožkų laikymo vietos	1 081	1 145	273 (25 %)	280 (24 %)
3.	Kiaulių laikymo vietos	1 333	1 142	147 (11 %)	213 (19 %)
4.	Arklių laikymo vietos	-	466	-	94 (20 %)

2012 m. buvo patikrintos 9 427 ūkinių gyvūnų laikymo vietos dėl ūkinių gyvūnų laikymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo, iš kurių 1 687 (18 %) nustatyti teisės aktų pažeidimai (2011 m. – 10 257 ūkinių gyvūnų laikymo vietos, iš kurių 2 174 (21 %) nustatyti teisės aktų pažeidimai). Apibendrinus ūkinių gyvūnų laikymo vietų, kuriose užtikrinami gyvūnų gerovės reikalavimai, skaičius, palyginus su 2011 metais, išaugo 3 %.

Veterinarinių vaistų ir biocidų valstybinė veterinarinė kontrolė. Veterinarinių vaistų tvarkymo veikla užsiimančių juridinių asmenų skaičius 2012 m. išliko beveik nepasikeitęs – 174 juridiniai asmenys (2011 m. – 173). 2012 m. 807 asmenys turėjo galiojančias fizinio asmens veterinarinės farmacijos licencijas ir 1 662 asmenys – veterinarinės praktikos licencijas.

Metai	Veterinarinės vaistinės veiklos licencijos	Didmeninės veterinarinių vaistų prekybos licencijos	Veterinarinių vaistų gamybos licencijos	Iš viso
2011 m.	133	39	1	173
2012 m.	135	38	1	174

2012 m. veterinarinių vaistų tvarkymo įmonėse atliktas 2 921 patikrinimas. Didžioji dalis patikrintų veterinarinių vaistų tvarkymo įmonių (per 85 %) veiklą vykdė laikydamosi teisės aktų reikalavimų. Pastaraisiais metais valstybinės kontrolės metu nustatomų teisės aktų pažeidimų pobūdis nesikeičia. 2012 m., kaip ir 2011 m., daugiausia nustatyta veterinarinių vaistų tvarkymo įmonėse apskaitos pažeidimų. Taip pat nustatyta, kad didmeninėse veterinarinių vaistų prekybos įmonėse teisės aktų pažeidimai nustatomi dažniau nei kitose veterinarinių vaistų tvarkymo įmonėse.

Metai	Veterinarinių vaistų tvarkymo įmonių skaičius	Patikrinimų, kurių metu nebuvo nustatyta pažeidimų, skaičius
2011 m.	2 863	2 543 (88,8 %)
2012 m.	2 921	2 489 (85,21 %)

Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas. VMVT vykdo šalutinių gyvūninių produktų (toliau – ŠGP) (ŠGP – gyvūnų kūnai ar jų dalys, gyvūniniai produktai ar kiti iš gyvūnų gauti produktai, neskirti vartoti žmonėms) turėtojų ir ŠGP tvarkymo įmonių veterinarinę kontrolę. 2012 m. ŠGP tvarkymo veiklą vykdė 248 subjektai (2011 m. – 137), kuriuose 2012 m. atlikti 326 patikrinimai, kurių metu 142 subjektuose nustatyti teisės aktų pažeidimai (didžioji dalis pažeidimų dėl ženklavimo, dokumentacijos tvarkymo, biologinės saugos reikalavimų nesilaikymo). Įvertinus valstybinės kontrolės duomenis, padėtis ŠGP tvarkymo subjektuose nėra patenkinama: tik 57 % tokių subjektų vykdo veiklą laikydamiesi teisės aktų reikalavimų. Minėtas rodiklis 2012 m. išliko toks pat kaip ir 2011 m. Atsižvelgiant į tai, kad padėtis ŠGP tvarkymo subjektuose negerėja, numatyta 2013 m. ypatingą dėmesį skirti šiems subjektams, t. y. identifikuoti priežastis, nulėmusias žemą ŠGP tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo lygį, numatyti priemonės nustatytoms priežastims šalinti; pagrindinį dėmesį skirti šiems subjektams konsultuoti ir mokyti.

Pašarų kontrolė. Pašarų sauga ir kokybė yra svarbi gyvūnų sveikatingumui. Siekiant užtikrinti pašarų atitiktį ES nustatytiems reikalavimams, vykdoma ūkio subjektų, užsiimančių pašarų veikla, valstybinė kontrolė ir valstybinė pašarų stebėseną, pagrįsta rizikos vertinimu. Pašarų ūkio subjektai, vykdančys su pašarų produktų, įskaitant genetiškai modifikuotus organizmus (toliau – GMO), gamybą, apdirbimą, sandėliavimą, gabenimą ar platinimą susijusią veiklą, turi būti registruoti arba patvirtinti ir įtraukti į Lietuvos pašarų ūkio subjektų registrą. Pagrindinis įregistravimo ir patvirtinimo tikslas – užtikrinti pašarų atsekamumą nuo pašarų gamintojo iki galutinio naudotojo ir įgyvendinti veiksmingą valstybinę pašarų kontrolę.

Pašarų tvarkymo (gamybos ir prekybos) subjektų skaičius	Subjektų skaičius	Patikrinimų skaičius	Patikrinimai be pažeidimų
Registruoti	89 311	4 466	81 %
Patvirtinti	170	136	48 %.

Siekiant užtikrinti pašarų saugą ir kokybę, atliekami pašarų laboratoriniai tyrimai. 2012 m. atlikti 1 565 pašarų mėginių laboratoriniai tyrimai, iš kurių 503 (32 %) teigiami (nepatenkinami).

Iš visų atliktų 1 565 pašarų ir jų žaliavų mėginių, tirta:

- 430 mėginių – dėl nepageidaujama medžiagų nustatymo (iš kurių 16 (3,7 %) teigiamų (nepatenkinamų),

- 488 mėginiai – vykdančios pašarų importo kontrolę (iš kurių 5 (1 %) teigiami (nepatenkinami),

- 647 mėginiai – dėl aruodinių kenkėjų aptikimo (iš kurių 482 (74 %) aptikti aruodiniai kenkėjai; aruodinių kenkėjų skaičius teisės aktuose nereguliuojamas).

2012 m. atrinkti 23 kombinuotųjų pašarų ir žaliavų mėginiai dėl GMO aptikimo, iš kurių 10 mėginių (43 %) teigiami (nepatenkinami).

Atsižvelgiant į valstybinės kontrolės duomenis laboratorinių tyrimų rezultatus, 2013 m. numatyta didesnę dėmesį skirti pašarų gamybos ir prekybos sektoriui, skatinti bendradarbiavimą tarp kontrolės institucijų ir asociacijų bei parengti reikalavimus (rekomendacijas) dėl pašarinių grūdų ir jų produktų užkrėstumo aruodiniais kenkėjais.

2 tikslas:

Užtikrinti vartotojų interesus, susijusių su maisto sauga ir kokybe visais maisto tvarkymo etapais, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba, apsaugą.

2 tikslo vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)	
	Planuota reikšmė	Faktinė reikšmė

Maisto tvarkymo subjektų, tinkamai vykdančių teisės aktų reikalavimus, dalis (proc.), bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	90	90,1
Maitinimo kokybės vaikų ugdymo įstaigose augimas (proc.)	65	92
Maisto saugos ir kokybės gerėjimas (proc.)	2	1
Mokslinių rizikos vertinimų skaičiaus augimas, lyginant su praėjusiais metais, (proc.)	1,8	33
Maisto tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius, atsižvelgiant į rizikos vertinimo duomenis	28 000	31 536
Valstybinių maisto mėginių laboratorinių tyrimų skaičius	105 000	148 154
Sprendimų dėl nesaugaus maisto, produktų sustabdymo ir uždraudimo tiekti į Lietuvos rinką skaičius	2 850	1 447
Nustatytų maisto klastojimo, Reklamos įstatymo ir ženklinimo pažeidimų (vartotojų klaidinimo) atvejų skaičius	1400	940
Pagrįstų vartotojų skundų dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo skaičius	900	788
Naujai įdiegtų ir akredituotų laboratorinių tyrimo metodų skaičius	18	40
Mokslinių rizikos vertinimų, rekomendacijų skaičius	25	68

Pasiekti rezultatai:

1. Daugiau nei 90 % patikrintų gyvūninio ir negyvūninio maisto tvarkymo subjektų veiklą vykdė laikydamiesi teisės aktų reikalavimų.
2. Gerėja maisto tvarkymo padėtis vaikų ugdymo įstaigose (2012 m. vaikų ugdymo įstaigose užregistruoti 3 protrūkliai, kai tuo tarpu 2011 m. – 9).
3. Atlikus per 400 tūkst. maisto produktų tyrimų, nustatyta, kad mažiau nei 1 % neatitiko saugos reikalavimų.
4. Vykdam 2012 m. augalinio maisto produktų taršos stebėsenos programą, 1,2 % tirtų augalinio maisto produktų mėginių neatitiko teisės aktų reikalavimų (viršyta didžiausia leistina pesticidų koncentracija).
5. Pieno kokybė gerėja – inhibitorinių medžiagų kiekis piene mažėja.
6. Beveik dvigubai sumažėjo ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkių ir šių protrūkių metu susirgusių asmenų skaičius (2012 m. kilo 14 protrūkių, 2011 m. – 25).
7. Į rinką neleista tiekti beveik 900 t nesaugių maisto produktų.
8. 2012 m. vartotojų skundų skaičius sumažėjo, tačiau šių skundų pagrįstumas išliko toks pats kaip ir 2011 m. (~32 %).

Maisto tvarkymo subjektų kontrolės bendrieji duomenys. 2012 m. VMVT vykdė valstybinę maisto kontrolę 36 272 maisto tvarkymo subjektuose (2011 m. – 36 070; 2010 m. – 33 636). Lyginant 2012 m. valstybinės maisto kontrolės duomenis su 2011 m. duomenimis, 2012 m.

kontroliuojamų negyvūninių maisto tvarkymo subjektų skaičius nežymiai padidėjo (keliais procentais padidėjo viešojo maitinimo ir prekybos tvarkymo subjektų skaičius), tuo tarpu bendras gyvūninio maisto tvarkymo subjektų skaičius sumažėjo (sumažėjo pieno supirkimo punktų, pieno ūkių ir gamintojų ūkių skaičius).

Įvertinus 2012 m. bendrų patikrinimų ir patikrinimų, kurių metu nustatyti maisto saugos ir kokybės pažeidimai, rezultatus, nustatyta, kad 90,1 % patikrintų gyvūninio ir negyvūninio maisto tvarkymo subjektų veiklą vykdė laikydamiesi teisės aktų reikalavimų.

Maitinimas vaikų ugdymo įstaigose. Atsižvelgiant į kelerių metų valstybinės kontrolės rezultatus ir kilusių ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkių dėl netinkamai tvarkomo maisto vaikų ugdymo įstaigose skaičių, 2012 m. buvo sugriežtinta valstybinė kontrolė vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigose, daugiau dėmesio skirta vaikų maitinimo kokybei ir maisto tvarkymo subjektų konsultavimui, o ne poveikio priemonių (baudų, veiklos stabdymų) taikymui. 2012 m. patikrinimų vaikų ugdymo įstaigose, kai nebuvo taikytos poveikio priemonės, skaičius sudarė 92 % visų vaikų ugdymo įstaigose atliktų patikrinimų. 2012 m. vaikų ugdymo įstaigose užregistruoti 3 ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkiai, kai tuo tarpu 2011 m. – 9.

Maisto sauga ir kokybė (maisto mėginių tyrimų rezultatai, ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkių apžvalga). Įvertinus tirtų maisto mėginių laboratorinių tyrimų rezultatus, galima teigti, kad Lietuvoje tinkamai užtikrinama maisto sauga ir kokybė. Iš viso Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute (toliau – NMVRVI) atlikta 407 868 maisto produktų tyrimai, iš kurių mažiau nei 1 % neatitiko saugos reikalavimų. (2011 m. – 1 %; 2010 m. – 2,4 %; 2009 m. – 2,7 %).

Kiekvienais metais VMVT pagal teisės aktų reikalavimus vykdo *Augalinio maisto produktų taršos stebėsenos programą*, kurios tikslas – stebėti, vertinti ir valdyti pesticidų, mikotoksinų, akrilamido ir furano liekanas augalinio maisto produktuose, užtikrinti užterštų maisto produktų pašalinimą iš rinkos ir garantuoti, kad jie nepatektų vartotojams.

Vykdam 2012 m. augalinio maisto produktų taršos stebėsenos programą, ištirta 417 augalinio maisto produktų mėginių, iš kurių 5 (1,2 %) didžiausia leistina pesticidų koncentracija viršijo normą (arbatos, braškių, granatų ir žiedinių kopūstų mėginiuose).

Metai	Bendras mėginių skaičius	Nepatenkina mų mėginių skaičius*	Produktai, kuriuose nustatyti neatitikimai	Šalys, iš kurių nustatyti nesaugūs produktai
2011	360	6 (1,6 %)	Ryžiai, granatai, agurkai, lukštenos saulėgražos	Egiptas, Vietnamas, Ukraina
2012	417	5 (1,2 %)	Arbata, granatai, braškės, žiediniai kopūstai	Kinija, Turkija, Rusija, Lenkija, Lietuva

* pesticidų kiekiai viršijo didžiausią leidžiamą koncentraciją

Medžiagų liekanų (antimikrobinių medžiagų, aplinkos teršalų, hormonų) stebėseną gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje VMVT vykdo nuo 1998 m. Kasmet ištiriama apie 3 tūkst. mėginių. Mėginių laboratorinių tyrimų rezultatai rodo, kad neleistinų medžiagų gyvūniniuose maisto produktuose nustatoma vis mažiau. 2012 m., vykdam medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėseną, ištirti 3 084 mėginiai, iš kurių 11 (0,35 %) neatitiko teisės aktų reikalavimų (2011 m. – 0,84 %; 2010 m. – 0,84 %; 2009 m. – 0,46 %; 2008 m. – 0,53 %). 2012 m., remiantis cheminių tyrimų duomenimis, nustatytos šios neleistinos medžiagos:

- 2 – tiouracilas (galvijo šlapimo mėginyje ir dviejuose kiaulės šlapimo mėginiuose);
- Oksitetraciklino ir e-oksitetraciklino suma (žaliavinio pieno mėginyje, dviejuose galvijų raumenų mėginiuose);
- Chloramfenikolis (kiaulės raumenų mėginyje);
- Ampicilinas (žaliavinio pieno mėginyje);

- Dihidrostreptomocinas (galvijo raumenų mėginyje);
- Sulfatiazolis (dviejuose medaus mėginiuose).

Vykdamas medžiagų liekanų gyvūnuose ir jų mėsoje, piene, paukštienoje, kiaušiniuose, žvėrienoje, žuvyse ir meduje stebėseną, tirta Baltijos jūroje sugaunama žuvis. Ištyrus 10 mėginių (šprotų, strimelių, lašišų), visi tyrimų rezultatai atitiko dioksinų ir polichlorintų bifenilų (PCB) normas (2011 m. ištirti 4 mėginiai, iš kurių 2 viršytos PCB normos).

2012 m. atlikus 68 kiaušinių ir kiaušinių produktų mikrobiologinius tyrimus, 3 kiaušinių gaminių mėginiuose buvo nustatytas padidintas enterobakterijų skaičius. Ištyrus 200 stebėsenos mėginių dėl kenksmingų medžiagų liekanų, visi tyrimų rezultatai atitiko teisės aktų reikalavimus.

Pieno kokybės gerėjimas. VMVT prieš 2 metus pradėjo įgyvendinti plačią veiksmų programą superkamo žaliavinio pieno kokybei gerinti. 2012 m., remiantis valstybinės kontrolės duomenimis, pasiektas ypač geras žaliavinio pieno saugos rodiklis – nenustatyta atvejų, kad į pieno perdirbimo įmones būtų atvežtas pienas, užterštas inhibitorinėmis medžiagomis. Ženkliai pagerėjo ir pieno kokybės parametrai – bendras bakterinis užterštumas piene sumažėjo 50 %, o somatinių ląstelių skaičius – 60 %. Šie duomenys parodo ne tik gerėjantį karvių sveikatingumą, bet ir augančią pieno gamintojų atsakomybę tiekti švarų, nepraskiestą, įvairių kenksmingų medžiagų liekanomis (veterinarinių vaistų, įvairių konservuojančių ar dezinfekuojančių medžiagų) neužterštą pieną.

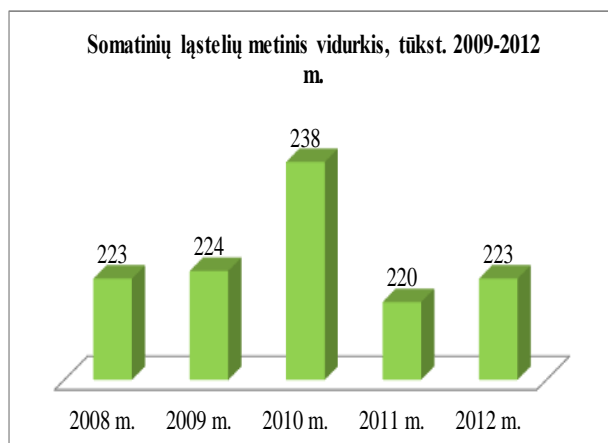
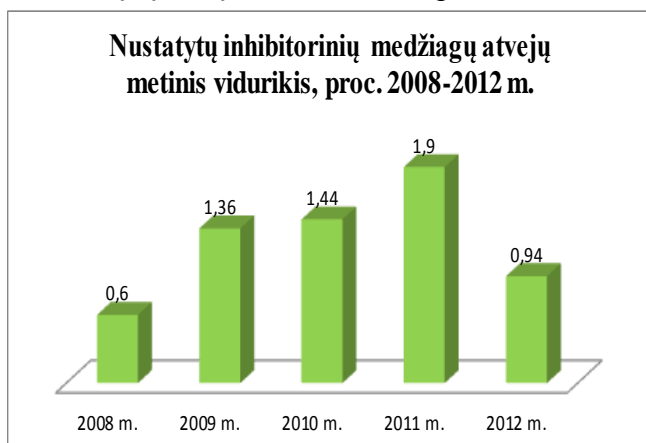
Apibendrinus valstybinės kontrolės duomenis, galima teigti, kad 2012 m. (lyginant su 2011 m.) bendra superkamo žaliavinio pieno kokybė pagerėjo daugiau nei 20 %. Pastarajam rezultatui įtakos turėjo pieno sektoriuje įgyvendintų priemonių visuma:

- sugriežtinta pieno supirkėjų atestavimo ir kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo tvarka, numatant griežtesnę pieno supirkėjų atsakomybę už pieno mėginių falsifikavimą;

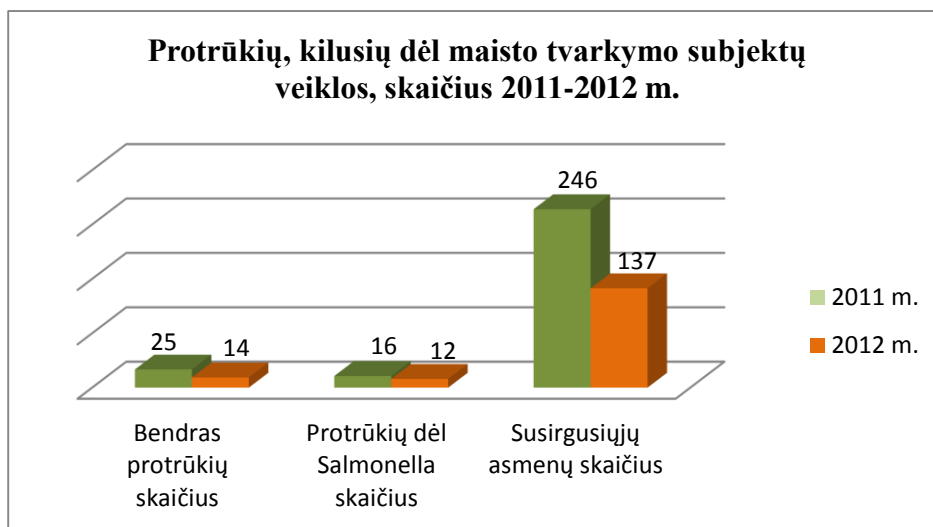
- vykdyta ypač efektyvi Pieno mėginių tapatumo užtikrinimo programa, pagal kurią buvo patikrinta 97 % pieno priėmimo punktų, kuriems pieną tiekė 25 tūkstančiai pieno gamintojų, atlikta 36 415 pieno mėginių tapatumo tyrimų. Per antrąjį minėtos programos įgyvendinimo etapą buvo patikrinta 240 pieno priėmimo punktų, atlikta per 6 tūkstančiai pieno mėginių tyrimų. Per trečiąjį minėtos programos įgyvendinimo etapą patikrai atrinkti pieno supirkimo punktai, kuriuose buvo nustatyti gamintojų ir pieno priėmimo punktų atliktų pieno mėginių tyrimų rezultatų skirtumai. Per ketvirtąjį minėtos programos įgyvendinimo etapą buvo tikrinami pieno supirkimo punktai, kurie pieną supirkdavo iš daugiau kaip 10 karvių laikančių gamintojų ūkių;

- tęsiama ir *netikėtų* patikrų „Prie įmonės vartų“ programa. Tikslinių pieno perdirbimo įmonių patikrinimų metu visose šalies pieno perdirbimo įmonėse buvo atrenkami atvežto pieno siuntos mėginiai jo saugai ir kokybei nustatyti.

Apibendrinus 2012 m. superkamo pieno VĮ „Pieno tyrimai“ laboratorinius duomenis, pastebimas piene nustatomų inhibitorinių medžiagų mažėjimas; vidutinis nustatomas piene somatinių ląstelių skaičius išlieka panašus.

Ūmūs infekciniai žarnyno susirgimų protrūkiai. 2012 m. dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos užregistruota 14 protrūkių, t. y. 11 protrūkių mažiau nei 2011 m. Protrūkių metu susirgo 137 asmenys (2011 m. – 246 asmenys). VMVT teritorinės valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sustiprino maisto kontrolę vaikų ugdymo įstaigose, todėl šiose įstaigose 2012 m. ženkliai mažiau užregistruota ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkių nei ankstesniais metais.

Daugiausiai protrūkių užregistruota viešojo maitinimo paslaugas teikiančiuose subjektuose (viešojo maitinimo paslaugas teikiančiuose subjektuose – 10 protrūkių, vaikų ugdymo įstaigose – 3 protrūkiai, 1 protrūkis – prekybos subjekte). Pagrindinės protrūkių priežastys buvo: kryžminė tarša, netinkamos greitai gendančių maisto produktų laikymo sąlygos, bendri higienos pažeidimai, produktai su pasibaigusiais tinkamumo vartoti terminais.

Poveikio priemonių taikymas ūkio subjektams dėl nesaugaus maisto. Apibendrinus valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės rezultatus, 2012 m. poveikio priemonių ūkio subjektams buvo taikyta mažiau nei ankstesniais metais. Daugiausia nuobaudų skirta tikrinant mažmeninę maisto prekybą, viešojo maitinimo ir gėrimų paslaugų teikimo veiklą. Palyginus 2012 m. valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės duomenis su 2011 m. valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės duomenimis, 2012 m. padvigubėjo atvejų, kai buvo uždrausta, laikinai sustabdyta ar apribota gyvūninio maisto tvarkymo veikla.

Gyvūninio maisto tvarkymo subjektams taikytos poveikio priemonės 2011–2012 m.

Metai	Sprendimai uždrausti, laikinai sustabdyti, apriboti veiklą	ATPK	
		baudos	įspėjimai
2011	17	69	68
2012	34	67	60

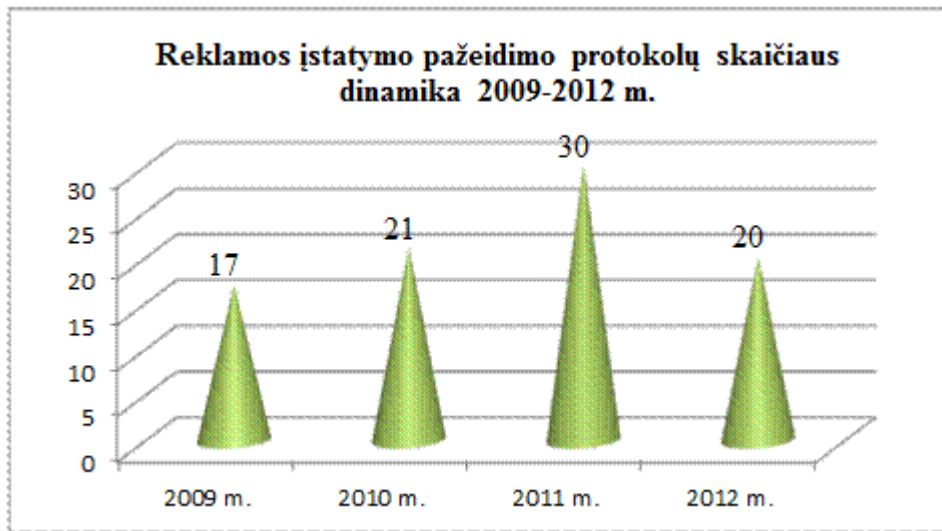
Negyvūninio maisto tvarkymo subjektams taikytos poveikio priemonės 2011–2012 m.

Sprendimai:	2011 m.	2012 m.
dėl veiklos sustabdymo	278	289
dėl veiklos uždraudimo	34	42
dėl produkto (-ų) teikimo į rinką sustabdymo	142	269
dėl produkto (-ų) teikimo į rinką uždraudimo	962	1019
dėl nesaugaus produkto	22	12

laikiniai uždrausti teikti, siūlyti teikti į rinką, demonstruoti produktą (taikyti, jei įtariama, kad produktas nesaugus)	9	33
ATPK:		
Baudos	2416	2469
Išpėjimai	161	91

Vartotojų klaidinimas. Pagal VMVT 2012 m. veiklos plano prioritetines sritis, VMVT vykdė sugriežtintą maisto produktų ženklavimo kontrolę. Patikrinimai, kurių metu nustatyti ženklavimo reikalavimų pažeidimai, sudarė 21 % visų nustatytų pažeidimų (2011 m. – 20 %). 2012 m., kaip ir 2011 m., daugiausia ženklavimo reikalavimų pažeidimų atvejų buvo nustatyta mėsos ir jos produktų grupėje, taip pat nemažai ir konditerijos gaminių, daržovių, vaisių grupėse. Dažniausiai nustatomi šie ženklavimo reikalavimų pažeidimai: netinkamai nurodomos sudedamosios dalys ir jų kiekiai, tinkamumo vartoti terminai ir (ar) partijų numeriai, klaidinantys maisto produktų pavadinimai. Palyginus kelerių pastarųjų metų duomenis, 2012 m. maisto produktų ženklavimo pažeidimų dėl maisto produktų sudėties buvo nurodoma teisingiau, tokio pobūdžio pažeidimų sumažėjo, tačiau padaugėjo pažeidimų dėl klaidingai nurodomų maisto produktų pavadinimų. Atsižvelgdama į tai, kad ženklavimo reikalavimų pažeidimai sudaro penktadalį visų valstybinės maisto kontrolės metu nustatomų pažeidimų, ir siekdama ūkio subjektams palengvinti teisės aktų, reglamentuojančių ženklavimą, paieškas, 2012 m. VMVT interneto svetainėje sukurta rubrika „Maisto produktų ženklavimas“, kurioje pateikiama informacija apie bendruosius ir specialiuosius ženklavimą reglamentuojančius teisės aktus pagal maisto produktų grupes, dažniausiai užduodami klausimai ir atsakymai.

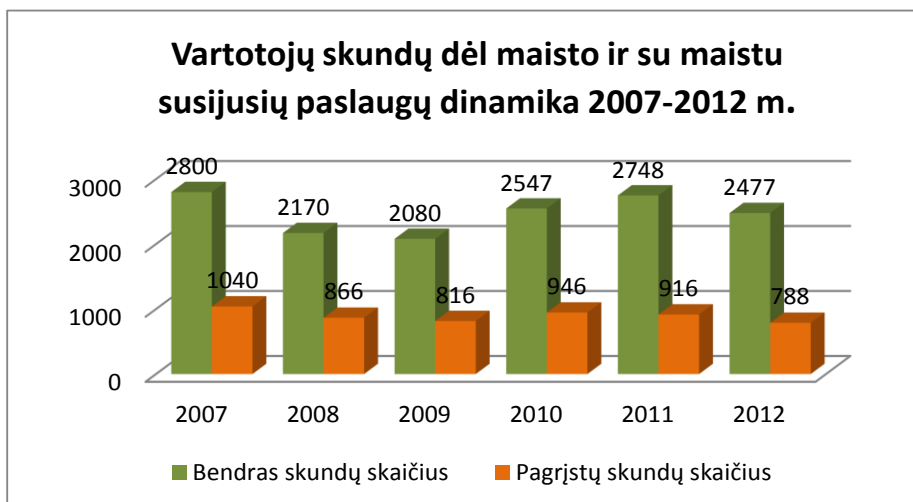
2012 m. VMVT atliko 67 galimus Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimus ir surašė 20 šio įstatymo pažeidimo protokolų. Dažniausiai Reklamos įstatymas buvo pažeistas reklamuojant maisto papildus.

VMVT vykdė oficialiai neapskaitomas ekonomikos reiškinių kontrolės priemonių kontrolės koordinavimą ir analizę, siekdama užkirsti kelią teisės aktų reikalavimų pažeidimams ir mokesčių vengimui. Bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis (Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Finansų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, Muitinės departamentu prie Finansų ministerijos), 2012 m. buvo sulaikyta ir iš apyvartos išimta daugiau kaip 85 t produkcijos (2011 m. – apie 71 t), per 1 600 l alkoholinių ir 350 l nealkoholinių gėrimų. Didžiąją dalį (~94 %) sulaikytos ir sunaikintos produkcijos sudarė gyvūninės kilmės produktai. Vykdamas prekyviečių tikrinimus, 2012 m. nustatyti 25 asmenys, užsiimantys prekyba, tačiau neturintys verslo liudijimų ar neįregistruotą individualios

veiklos, 23 asmenys, užsiimantys maitinimo veikla, tačiau neturintys maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo.

Vartotojų skundai dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų. 2012 m. VMVT veikiančia nemokama telefono linija užregistruoti ir ištirti 2 477 vartotojų skundai, iš kurių 788 (32%) pasitvirtino. 2012 m. bendras skundų skaičius, lyginant su 2011 m., sumažėjo beveik 10 %, pagrįstų skundų dalis išliko beveik ta pati.

2012 m., kaip ir kiekvienais metais, daugiausia vartotojų skundų gauta didžiuosiuose šalies miestuose (Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje). Vartotojai labiausiai buvo nepatenkinti maisto produktų kokybe. Skundai dėl kokybės sudarė 47 % visų pagrįstų atvejų (2011 m. – 47 %, 2010 m. – 48 %, 2009 m. – 44 %). 2012 m., kaip ir ankstesniais metais, VMVT daugiausia vartotojų skundų gavo dėl prekybos įmonėse įsigytų maisto produktų tačiau pagrįstų skundų daugiausia buvo dėl netinkamų viešojo maitinimo patiekalų. Labiausiai vartotojai buvo nepatenkinti maisto produktų kokybe.

Mokslinis rizikos vertinimas. Mokslinio rizikos vertinimo (rizikos vertinimas – tai mokslškai pagrįstas procesas, susidedantis iš keturių elementų: pavojaus nustatymo, pavojaus apibūdinimo, poveikio įvertinimo, rizikos apibūdinimo) funkcija yra deleguota NMVRVI) 2012 m. NMVRVI atliko 6 rizikos vertinimus (2011 m. – 20):

1. Saldumynų sudėties ir maisto priedų rizikos vaikų sveikatai vertinimas.
2. Energinių gėrimų ir jų sudedamųjų dalių poveikio žmonių sveikatai analizė, remiantis atliktais laboratoriniais tyrimais.
3. Teisės aktuose reglamentuojamų ir nereglamentuojamų teršalų ir liekanų maisto produktuose analizė pagal NMVRVI ir RASFF sistemos duomenis.
4. 70 % koncentruotos acto rūgšties pardavimo vartotojams rizikos vertinimas, atsižvelgiant į kitų ES valstybių narių patirtį.
5. Parengtos maisto produktų sudėties lentelės, skirtos naudoti valstybinės maisto produktų kontrolės metu.
6. Dėl skystų ir nefasuočių pieno produktų (grietinės, jogurto, varškės, lydyto sūrio) rizikos vartotojų sveikatai.

NMVRVI vykdė Druskos vartojimo mažinimo skatinimo projektą. Šis projektas parengtas atsižvelgus į Europos Komisijos baltąją knygą dėl Europos strategijos su mityba, atsvariu ir nutukimu susijusioms sveikatos problemoms spręsti ir Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) Mitybos, fizinio aktyvumo ir sveikatos strategiją. Pastaruosiuose dokumentuose pabrėžiama, kad gyventojų sveikatos labai būtina mažinti druskos vartojimą. PSO per parą rekomenduoja

suvartoti iki 5 g druskos, tačiau daugelio šalių, tarp jų ir Lietuvos, gyventojai suvartoja daugiau. Druska gali būti padidėjusio kraujospūdžio ir kraujotakos ligų priežastimi. Sergamumas ir mirtingumas nuo šių ligų Lietuvoje – ypatingai aktuali visuomenės sveikatos problema. Projekto metu buvo tiriama, kiek druskos yra dažniausiai vartojamuose maisto produktuose, nagrinėjami gyventojų mitybos įpročiai ir teikiami patarimai, kaip mažinti suvartojamos druskos kiekį. Ypatingas dėmesys skirtas informacijos sklaidai apie druskos vartojimo mažinimo naudą.

2012 m. pradėtas vykdyti Probiotinių bakterijų gyvybingumo tyrimų jogurtuose projektas, kurio metu tiriama, kokios probiotinės bakterijos yra jogurtuose, ar jos išlieka gyvybingos iki produkto tinkamumo vartoti termino pabaigos, skaičiuojamas gyvybingų kolonijų skaičius.

VMVT, vykdydama valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę, remiasi NMVRVI teikiamomis rekomendacijomis (mokslinės ir techninės pagalbos priemonėmis, nuomonėmis ir kt.). 2012 m. NMVRVI parengė 3 mokslinės ir techninės pagalbos priemones:

- Informacija apie kūdikių maistą. Maisto priedai E120, 330, 296, 202, 120, 141, 163 skystuose saldiniuose.
- Parazitai žuvyje. Informacijos rinkimas apie *Anisakis spp.* rūšies nematodus žuvyse.
- Įvairių vaisių ir morkų gėrimas, Tymbark. Paaškinimas dėl įvairių vaisių ir morkų gėrimo priskyrimo nealkoholiniams aromatizuotiems vaisių sulčių gėrimams bei SO₂ kiekio.

3 tikslas:

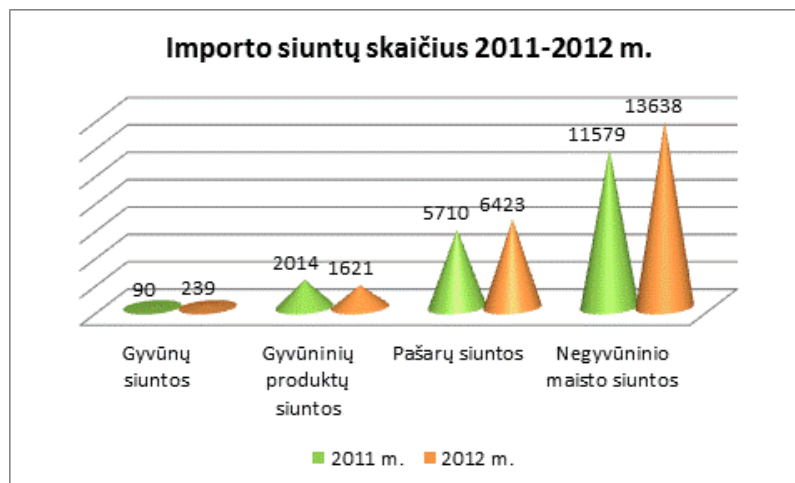
Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą ir į ES, taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nekeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai.

3 tikslo vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)	
	Planuota reikšmė	Faktinė reikšmė
Į Lietuvą ir ES importuojamų VMVT kontroliuojamų prekių ir gyvūnų siuntų, neatitinkančių teisės aktų reikalavimų, dalis (proc.) bendrame importuotų siuntų skaičiuje.	0,5	0,3
Patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	6 500	8 044
Patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūnų siuntų skaičius	100	239
Patikrintų tranzitu vežamų gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	35 000	57 436
Patikrintų tranzitu vežamų gyvūnų skaičius	200	22
Tranzitu vežamų gyvūninių produktų, kurie laikinai saugomi muitinės sandėliuose, patikrinimų skaičius	9 000	11 484
Uždraustų importuoti VMVT kontroliuojamų negyvūninių, gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	26	27

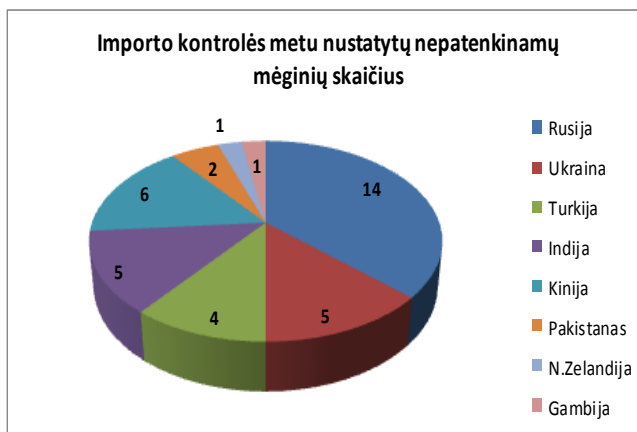
Pasiekti rezultatai:

1. 2012 m. gyvūnai, gyvūniniai produktai ir pašarai eksportuoti į 95 trečiąsias šalis (2011 m. – 86 šalis, 2010 m. – 78).
2. Stebima eksporto siuntų į trečiąsias šalis augimo tendencija.
3. Tranzitu vežamų siuntų skaičius augo, daugiausia tranzitu vežtos pašarų siuntos.
4. Dėl teisės aktų reikalavimų neatitikimų pasienio veterinarijos postai (toliau – PVP) 2012 m. grąžino į trečiąsias šalis 16 siuntų (2011 m. – 20); 5 siuntos sunaikintos (2011 m. – 5).
5. 0,3 % importuotų siuntų neatitiko teisės aktų reikalavimų.
6. 2012 m., vykdant importo kontrolę, 2,7% ištirtų maisto produktų mėginių neatitiko teisės aktų reikalavimų.

2012 m. PVP iš viso buvo patikrinta 21 921 importo siunta, iš kurių – 239 gyvūnų; 162 gyvūninių produktų; 6 423 pašarų; 13 638 negyvūninio maisto.

Daugiausia siuntų importuojama iš Egipto, Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Kinijos, Turkijos. Dažniausiai įvežamos citrusinių vaisių, riešutų, konditerijos gaminių siuntos. 2012 m., vykdant importo kontrolę, ištirti 1 382 maisto produktų mėginiai, iš kurių 38 (2,7 %) neatitiko teisės aktų reikalavimų. Didžioji dalis importuojamų maisto produktų, neatitikusių reikalavimų, buvo iš Rusijos ir Kinijos. Pagal maisto produktų grupes, daugiausia reikalavimų neatitiko žuvų ir jų produktų bei maisto papildų mėginiai.

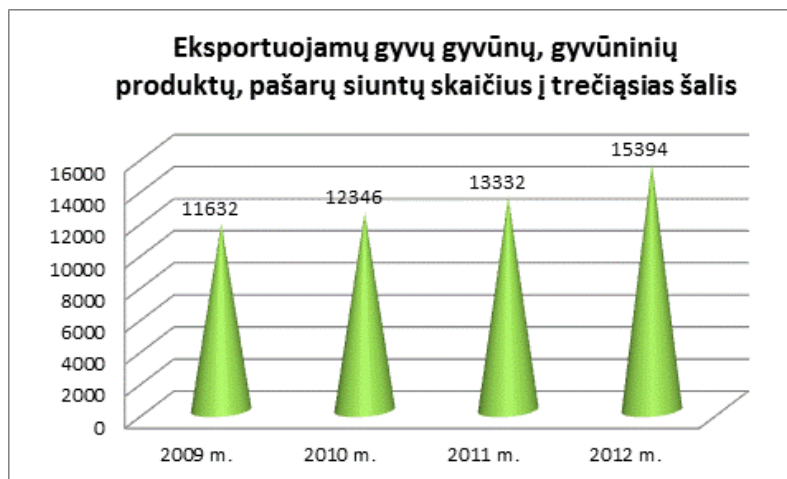

Tranzitu vežamų siuntų skaičius augo, daugiausiai tranzitu vežamos pašarų siuntos.

Metai	Įvežamų tranzito siuntų skaičius			Išvežamų tranzito siuntų skaičius		
	Gyvūnų	Gyvūninių produktų	Pašarų	Gyvūnų	Gyvūninių produktų	Pašarų
2012 m.	22	45 047	12 389	300	54 652	15 087
2011 m.	5	38 397	13 786	202	45 133	15 052

Dėl teisės aktų reikalavimų neatitikimų PVP 2012 m. grąžino į trečiąsias šalis 16 siuntų (2011 m. – 20), 5 siuntos buvo sunaikintos, tiek pat buvo sunaikinta ir 2011 m.

2012 m. gyvūnai, gyvūniniai produktai ir pašarai eksportuoti į 95 trečiąsias šalis (2011 m. į 86 šalis, 2010 m.–78). Palyginus 2009–2012 m. duomenis, pastebima eksporto siuntų į trečiąsias šalis augimo tendencija. 2012 m., kaip ir 2010–2011 m., daugiausia eksportuojama pieno, žuvies ir jų produktų. Iš viso 2012 m. buvo išrašyta 20 516 eksporto sertifikatų (2011 m. – 16 606).

4 tikslas:

Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės nustatymą pagal pateiktus asmenų prašymus.

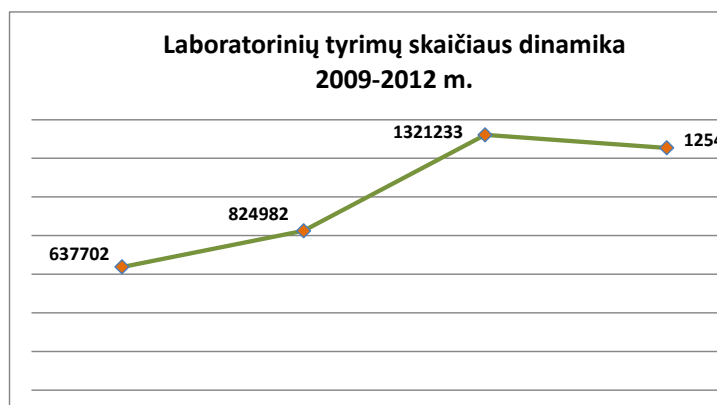
4 tikslo vertinimo kriterijai	<i>Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)</i>	
	Planuota reikšmė	Faktinė reikšmė
Per metus įdiegtų ir akredituotų tyrimų metodų dalis (proc.) bendrame tyrimų metodų skaičiuje	1	7,4
Teisės aktų reikalavimus atitinkančių ūkio subjektų savikontrolės tyrimų dalis (proc.) bendrame savikontrolės tyrimų skaičiuje	95	97,2
Atliktų užkrečiamųjų gyvūnų ligų tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	220 000	190 041
Atliktų pašarų tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	2 500	4 524
Atliktų maisto tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	130 000	195 748
Naujai įdiegtų ir akredituotų tyrimo metodų skaičius	18	40
Uždraustų importuoti VMVT kontroliuojamų negyvūninių, gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	26	27

Pasiekti rezultatai:

- 1. Auga naujai akredituojamų ir įdiegiamų tyrimų metodų skaičius (2012 m. akredituota 40 naujų (modifikuotų) metodų; 2011 m. – 16 tyrimo metodų).*
- 2. 2012 m., lyginant su 2011 m., savikontrolės tyrimų sumažėjo 8,37 %; valstybinių tyrimų – 3,45 %.*
- 3. Sumažėjo atliktų maisto bei pašarų tyrimų pagal asmenų prašymus skaičius.*

4 tikslo įgyvendinimą užtikrina VMVT pavaldi įstaiga – NMVRVI. NMVRVI akredituotas Vokietijos akreditacijos tarnybos DAkkS ir Rusijos Federacijos Federalinės akreditacijos tarnybos. Iki 2015 m. bus akredituoti 542 tyrimų metodai. Atsižvelgiant į poreikius, auga naujai akredituojamų ir įdiegiamų tyrimų metodų skaičius. 2012 m. akredituota 40 naujų (modifikuotų) metodų (2011 m. – 16 tyrimo metodų). Poreikis įdiegti ir akredituoti naujus tyrimų metodus atsirado dėl valstybinių mėginių, importo ir eksporto mėginių tyrimų atlikimo, Europos Komisijos maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – FVO) auditų rekomendacijų, pažangesnių tyrimų metodų, technikos naudojimo, jautresnių ir pigesnių tyrimų metodų taikymo, tyrimų spektro išplėtimo. Vokietijos akreditacijos tarnybos DAkkS audito metu patvirtinta, kad NMVRVI įdiegta kokybės vadybos sistema atitinka tarptautinio standarto ISO/IEC 17025:2005 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ reikalavimus, naudojamos kontrolės priemonės užtikrina atliekamų tyrimų rezultatų tikslumą ir teisingumą.

2012 m. NMVRVI atlikti 1 254 195 mėginių laboratoriniai tyrimai, iš kurių 68 % – valstybinių mėginių tyrimai ir 32 % – savikontrolės mėginių tyrimai. 2012 m., lyginant su 2011 m., savikontrolės mėginių tyrimų sumažėjo 8,37 %, o valstybinių – 3,45 %. Bendras mėginių tyrimų skaičius: 2012 m. atlikta 5,07 % mažiau mėginių tyrimų nei 2011 metais. 2012 m. mėginių laboratorinių tyrimų dalis, kai nustatomi teigiami (nepatenkinami) atvejai, sudarė – 1,46 % (2011 m. – 1,76 %).

Tyrimai	2011 m.	2012 m.
	Bendras mėginių tyrimų skaičius, (iš jų teigiami, %)	Bendras mėginių tyrimų skaičius, (iš jų teigiami, %)
Savikontrolės mėginių tyrimai	435 746 (3,9 %)	399 258 (2,84 %)
Valstybinių mėginių tyrimai	885 487 (0,69 %)	854 937 (0,81 %)
Iš viso:	1 321 233 (1,76 %)	1 254 195 (1,45 %)

5 tikslas:

Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas.

5 tikslo vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)	
	Planuota reikšmė	Faktinė reikšmė
Nacionalinių lėšų, skirtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų iš ES lėšų, kontrolei, susigrąžinimo procento didėjimas	41	41
Parengtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų iš ES lėšų, kontrolės programų skaičius	4	4

Pasiekti rezultatai:

- 2012 m. Lietuvoje buvo vykdomos 4 užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programos, kurioms įgyvendinti skirta per 1,7 mln. eurų.
- 2013 m. Lietuvai skirta 2,345 mln. eurų užkrečiamųjų ligų stebėsenai ir kontrolei vykdyti.

2012 m. VMVT parengė keturias užkrečiamųjų ligų (pasiutligės, galvijų spongiforminės encefalopatijos, mėlynojo liežuvių ligos ir paukščių gripo) stebėsenos ir kontrolės programas, kurios bus įgyvendinamos 2013 m., ir pateikė jas tvirtinti Europos Komisijai. Europos Komisija patvirtino minėtas programas ir jų įgyvendinimui skyrė 2 345 000 eurų. Europos Komisija kofinansuoja tik dalį patirtų išlaidų, t. y. paukščių gripo ir mėlynojo liežuvių ligos stebėsenos ir kontrolės programų įgyvendinimui – po 50 %, galvijų spongiforminės encefalopatijos stebėsenos ir kontrolės programos įgyvendinimui – 100 %, pasiutligės stebėsenos ir kontrolės programos

įgyvendinimui – 75 %, tačiau sprendime nurodytos ir maksimalios mėginių tyrimų įkainių kompensuojamos sumos, kurias viršijus, kompensacija nėra skiriama.

2012 m. Lietuvoje buvo vykdomos 4 užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programos, kurių ataskaitas Europos Komisijai privaloma pateikti iki 2013 m. balandžio 31 d., nes pagal tai bus kofinansuojamos patirtos išlaidos. 2011 m. buvo vykdomos 4 užkrečiamųjų ligų kontrolės ir stebėsenos programos, kurioms Europos Komisija buvo numachiusi skirti 2 370 000 eurų, o atsižvelgusi į Lietuvos patirtas išlaidas skyrė 1 764 317,8 eurų.

2 PROGRAMA „VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS SISTEMOS ADMINISTRAVIMAS IR TOBULINIMAS“

1 tikslas:

Užtikrinti VMVT darbo efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo VMVT vykdoma valstybine kontrole ir veikla.

<i>1 tikslo vertinimo kriterijai</i>	<i>Vertinimo kriterijų reikšmė (2012 m.)</i>	
	<i>Planuota reikšmė</i>	<i>Faktinė reikšmė</i>
Tarnybos veiklos efektyvumo didėjimas, lyginant su praėjusiais metais (proc.)	1,8	1,8
Socialinių partnerių, visuomenės ir verslo subjektų pasitikėjimo VMVT veikla didinimas (proc.)	80	78
Elektroniniu būdu tvarkomų ir išduodamų dokumentų skaičiaus didėjimas (proc.)	36	36
Ūkio subjektų, priskirtų mažos rizikos grupei, skaičiaus augimas (proc.)	60	79
Parengtų informacinių leidinių skaičius, paskelbtos ir išplatintos VMVT interneto svetainėje informacijos skaičius	15	14
Parengtų visuomenei ir kitiems socialiniams partneriams prieinamų VMVT teisės aktų projektų skaičius	50	67
Suorganizuotų renginių VMVT socialiniams partneriams maisto ir veterinarinių reikalavimų, vartotojų teisių apsaugos klausimais skaičius	90	88
Suderintų su VMVT socialiniais partneriais ir pateiktų ES darbo organuose Lietuvos pasiūlymų dėl teisės aktų ar jų keitimo skaičius	50	39
Kvalifikaciją kėlusiu VMVT specialistų skaičius	800	805
VMVT prarastų mokymų skaičius trečiųjų šalių kompetentingų institucijų specialistams	35	32
Vykdytą vystomojo bendradarbiavimo politiką maisto ir veterinarijos srityse, VMVT specialistų atliktų misijų skaičius	3	2
Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai 2013 m. rengiamų specialistų skaičius	30	30
Pripažintų netekusiais galios, pakeistų ar išdėstytų nauja redakcija teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjektų veiklą, skaičius	60	64
Rašytinių ar viešai paskelbtų konsultacijų ūkio subjektams skaičius	15	18
Bendrų patikrinimų su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis skaičius	300	1 027

Pasiekti rezultatai:

- 1. VMVT su kitų šalių kompetentingomis institucijomis 2012 m. vykdė 5 ES finansuojamus projektus.*
- 2. Bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, sėkmingai vyko gyvūninių maisto produktų eksportas į Rusiją, Ukrainą, Baltarusiją, Kazachstaną bei daugelį kitų pasaulio šalių.*
- 3. Pasiruošta pirmininkauti ES Tarybai 2013 m.: apmokyti darbuotojai, vykdysiantys pirmininkavimo funkcijas; parengtas ir atnaujintas Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai programos klausimų sąvadas; parengti 5 svarbiausių Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu svarstomų klausimų aprašai.*

4. *VMVT įdiegta kokybės vadybos sistema ir veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties įvertinimas. Bendrieji įvairių tipų kontrolės įstaigų veikimo kriterijai“ reikalavimais.*
5. *2012 m. FVO Lietuvoje atliko 6 auditus. VMVT vykdoma veikla įvertinta teigiamai.*
6. *2012 m. įdiegta veiklos efektyvumo (rezultatyvumo) rodiklių skaičiavimo bei vertinimo sistema.*
7. *Parengti 1 206 atsakymai į vartotojų ir verslininkų klausimus, pateiktus VMVT interneto svetainėje ar atsiųstus elektroniniu paštu.*
8. *2012 m. nemokama telefono linija atsakytą į 2 711 paklausimų.*
9. *2012 m. kvalifikaciją kėlė 805 darbuotojai.*

VMVT administravimo ir tobulinimo sistema buvo skirta užtikrinti efektyvų veiklos organizavimą ir bendradarbiavimą su Europos Komisijos, valstybių narių ir trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis ir socialiniais partneriais. Taip pat ši programa buvo skirta specialistų administraciniais gebėjimams stiprinti, kvalifikacijai kelti, tobulinti derybų vedimo įgūdžius.

Bendradarbiavimas. 2012 m., kaip ir ankstesniais metais, VMVT palaikė glaudžius ryšius su įvairiomis šalimis ir stiprino tarpžinybinį bendradarbiavimą su daugelio valstybės institucijų, asociacijų atstovais. 2012 m. VMVT specialistai patirtimi dalinasi su Baltarusijos, Moldovos ir Rusijos kompetentingų institucijų specialistais. Kaliningrado srities veterinarijos specialistai sėmėsi patirties apie Šmalenbergo viruso diagnostiką, prevenciją ir kontrolę. Su Moldovos kompetentingos institucijos specialistais suorganizuotas susitikimas įgyvendinant VMVT vykdomą projektą pagal Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą. Baltarusijos kompetentingos institucijos specialistams pristatyta Lietuvoje įdiegta visoje ES naudojama Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistema (toliau – RASFF sistema).

2012 m. VMVT lankėsi Kinijos Liaudies Respublikos žemės ūkio viceministro vadovaujama delegacija. Vizito metu pasirašytas veiksmų planas dėl bendradarbiavimo žemės ūkio srityje 2013 m., kuris numato abiejų šalių bendrai vykdomas veiklas žemės ūkio ekonomikos ir prekybos, žuvininkystės, augalininkystės, ekologinio ūkininkavimo srityse.

Bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, sėkmingai vyksta gyvūninių maisto produktų eksportas į Rusiją, Ukrainą, Baltarusiją, Kazachstaną bei daugelį kitų pasaulio šalių. Tačiau kai kuriems gyvūniniams maisto produktams trečiosios šalys kelia aukštesnius veterinarinius reikalavimus, todėl šiuo metu vyksta derybos su įvairiomis šalimis dėl tam tikrų produktų eksporto, pvz.: su Brazilija dėl leidimo eksportuoti sraigių mėsą, kiautus produktus; Singapūru, Maroku, Korėja, Malaizija, Bahreinu, Kataru, Tunisu, Turkija, Vietnamu, Pietų Afrikos Respublika, Honkongu dėl paukštienos ir paukštienos produktų eksporto; Kinija dėl pieno, žuvų ir mėsos produktų eksporto ir kt.

Dėl mėsos ir mėsos produktų eksporto į JAV 2012 m. lankėsi JAV žemės ūkio departamento atstovai, kurie vertino kaip VMVT atlieka valstybinę mėsos ir mėsos tvarkymo subjektų valstybinę kontrolę, siekta įsitikinti, ar Lietuvoje gaminami mėsos produktai atitinka nustatytiems JAV maisto saugos reikalavimams.

VMVT su kitų šalių kompetentingomis institucijomis 2012 m. vykdė 5 ES finansuojamus projektus: „Parama Moldovai augalinių maisto produktų saugos norminių dokumentų srityje“; „Tolėsnė parama Kosovo maisto ir veterinarijos agentūrai“; „Gebėjimų stiprinimas maisto saugos ir gyvūnų gerovės srityse“; „Kokybės infrastruktūra Baltarusijoje – maisto sauga“; „Serbijos rinkos priežiūros sistemos ne maisto ir maisto produktų srityje sustiprinimas“. Taip pat 2012 m. VMVT įgyvendino projektą „Gyvūnų ligų kontrolės sistemos įgyvendinimas Moldovos Respublikoje pagal direktyvos 64/432/EEB reikalavimus“, kurio tikslas – įvertinti Moldovos gyvulių sveikatos priežiūros sistemą, ligų, nurodytų direktyvoje 64/432/EEB, epizootinę situaciją šalyje ir kompetentingos institucijos specialistų gebėjimus ūkinių gyvūnų ženklinimo ir registravimo srityje.

2012 m. VMVT intensyviai bendradarbiavo ES ir tarptautinio bendradarbiavimo klausimais su Užsienio reikalų ir Žemės ūkio ministerijomis. Dėl valstybinės maisto kontrolės, maisto produktų reglamentavimo bendradarbiauta su Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, įvairiomis verslo asociacijomis.

VMVT kartu su Europos maisto saugos tarnyba (toliau – EFSA), 2012 m. spalio mėn. suorganizavo konferenciją „Nuo saugaus maisto sveikos mitybos link“, kurioje pranešimus skaitė EK Sveikatos ir vartotojų generalinio direktorato, EFSA, Vilniaus universiteto ir kitų Lietuvos mokslinių organizacijų atstovai, dalyvavo per 200 dalyvių.

ES reikalų koordinavimas ir pasirengimas Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai. 2012 m. dalyvauta 162 ES ir Europos Komisijos darbo grupių posėdžiuose. VMVT ir NMVRVI darbuotojai 2012 m. dalyvavo 5 EFSA ir 11 Europos vaistų agentūros (EMA) darbo grupių posėdžiuose. Intensyviai vyko pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai 2013 m. II pusm. darbai: darbuotojų, vykdysiančių pirmininkavimo funkcijas, mokymai, parengtas ir atnaujintas Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai programos klausimų sąvadas, parengti 5 svarbiausių klausimų, kurie bus svarstomi Lietuvos pirmininkavimo metu, aprašai.

2012 m. VMVT įvyko renginys, skirtas pasirengti pirmininkauti ES Tarybai pagal VMVT kompetenciją.

Veiklos efektyvumas. VMVT valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę organizuoja vadovaudamasi Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties įvertinimas. Bendrieji įvairių tipų kontrolės įstaigų veikimo kriterijai“ reikalavimais. Šiuo metu visoms VMVT pagal kompetenciją priskirtoms kontrolės sritims yra parengti standartiniai veiklos tikrinimo procedūrų aprašai ir patikrinimo aktų klausimynai. 2012 m. atnaujintas kokybės vadovas, peržiūrėtos (pakeistos) 34 kokybės sistemos programos ir 39 kokybės sistemos darbo instrukcijos. 2012 m. VMVT intensyviai vykdė pasirengimo tarptautinei akreditacijai darbus.

VMVT vykdoma veikla audituojama. VMVT 2012 m. atliko 15 planinių vidaus auditų (auditauta VMVT ir 42 teritoriniai padaliniai); teritorinėms VMVT pateiktos 172 rekomendacijos. Taip pat atlikti 7 neplaniniai vidaus auditai; pateikta 21 rekomendacija).

Metai	Planinių auditų skaičius	Neplaninių auditų skaičius	Iš viso
2008	9	1	10
2009	7	3	10
2010	6	5	11
2011	14	10	24
2012	15	7	22

2012 m. VMVT veiklą auditavo FVO auditoriai. VMVT vykdoma veikla įvertinta teigiamai. Praėjusiais metais atlikti 6 FVO auditai:

1. Sausio–vasario mėn. vertinta VMVT atliekama valstybinė maisto kontrolė, ypatingas dėmesys buvo skiriamas gyvūninio maisto, visų pirma mėsos, pieno ir jų produktų, saugai;
2. Vasario–kovo mėn. vertinti veiksmai, kurie buvo atliekami įvykus klasikinio kiaulių maro protrūkiams, ir epizootinių ligų nenumatytųjų atvejų planavimas;
3. Kovo mėn. vertinta dioksinų, furanų ir PCB kiekių Baltijos jūros regiono žuvyse stebėseną ir kontrolė;
4. Balandžio mėn. vertinta importo kontrolė, kuri neatliekama PVP, ir konkrečios pasirinktinai PVP problemos;
5. Gegužės mėn. atliktas bendrasis pažangos stebėjimo auditas, siekiant atnaujinti informaciją apie vykdomą valstybinės maisto saugos, gyvūnų sveikatos ir gerovės bei augalų sveikatos kontrolės sistemą šalyje (*country profile*);

6. Lapkričio mėn. vertinta gyvūnų gerovės ūkiuose ir gabenimo metu kontrolė.

VMVT, siekdama pagrindinių veiklos tikslų įgyvendinimo, 2012 m. įdiegė veiklos efektyvumo (rezultatyvumo) rodiklius, kuriuos matuoja ir vertina teisės aktuose nustatyto dažnumu (vertinami rodikliai, susiję su ūkio subjektų priežiūros planavimu, konsultavimu; išteklių planavimu, paskirstymu ir kt.). Veiklos efektyvumo rodiklių reikšmės viešinamos VMVT interneto svetainėje, adresu

<http://www.vmvt.lt/uploads/file/docs/VMVT%20veiklos%20kriteriju%20dinamika%2020130105.pdf>

Informacijos sklaida. 2012 m. iš žiniasklaidos atstovų gauti 249 paklausimai, į kuriuos buvo parengti išsamūs atsakymai ir komentarai. 85 % atsakymų pateikti nedelsiant (tą pačią dieną). Be to, paruošti 1 206 atsakymai į vartotojų ir verslininkų klausimus, pateiktus VMVT interneto svetainėje ar atsiųstus elektroniniu paštu. Dažniausiai vartotojų užduodami klausimai dėl įvairių maisto produktų, importuojamų iš trečiųjų šalių, saugos ir kokybės, galiojančių reikalavimų keliavimui su gyvūnais augintiniais, maisto tvarkymo veiklos ir kt.

2012 m. VMVT interneto svetainėje buvo paskelbti 478 pranešimai spaudai, parengta 14 informacinių leidinių:

- „10 atsakymų verslininkui, ketinančiam atidaryti kavinę ar prekiauti maisto produktais“;
- „Jūsų verslas ir valstybinė maisto ir veterinarinė kontrolė“;
- „10 patarimų moksleiviams, kaip sveikai maitintis“;
- „10 klausimų apie maisto priedus“;
- Informacinė atmintinė „Maisto papildai“;
- „Ką reikėtų žinoti apie šviežių vaisių ir daržovių kokybės reikalavimus“;
- „Ką reikia žinoti apie nitratus“;
- „Ką turėtume žinoti apie ekologiškus maisto produktus“;
- „Ką turime žinoti apie vandenį“;
- „Ką reikia žinoti apie genetiškai modifikuotus maisto produktus“;
- „Ūkinių gyvūnų gerovė ir transportavimas“;
- „Ūkinių gyvūnų gerovė. Specialieji kiaulių laikymo reikalavimai“;
- „Ūkinių gyvūnų gerovė. Specialieji veršelių laikymo reikalavimai“;
- „Ką reikia žinoti keliaujant su gyvūnu augintiniu“.

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas. 2012 m. mokymuose dalyvavo 805 VMVT ir teritorinių padalinių specialistai. Pagal reglamentą (EB) Nr. 882/2004 2012 m. organizuoti 17 temų mokymai: „Nauji maisto produktų ženklavimo reikalavimai. Valstybinės maisto produktų ženklavimo kontrolės aktualijos“, „Valstybinė žaliajo pieno ir pieno produktų kontrolė“, „Importo ir tranzito procedūros pasienio veterinarijos postuose, muitinės sandėliuose, laikinojo prekių saugojimo sandėliuose. Darbas prekybos kontrolės ir kvalifikuotos pagalbos sistema (TRACES)“, „Maisto produktų technologijų naujovės ir kontrolės aktualijos“ ir kt. Taip pat VMVT specialistai dalyvavo 33 temų mokymuose pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas siekiant užtikrinti saugų maistą“: „Audito sistemos įgyvendinimas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencija, kontrolė ir likvidavimas“, „Mėsos ir mėsos produktų kontrolė ir higiena“, „Veterinarinių vaistų likučių kontrolė gyvūninės kilmės maisto produktuose“, „Rizikos vertinimas mityboje“ ir kt.

2012 M. VMVT VYKDYTŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

1 PROGRAMA „VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARINĖ KONTROLĖ“

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
<i>1 tikslas. Užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę</i>				
R-04-02-01-01	Ūkinių gyvūnų bandų, kurioms patvirtintas oficialiai neužkrėstų gyvūnų užkrečiamosiomis ligomis bandų statusas, dalis (proc.) bendrame šalies gyvūnų bandų skaičiuje	97	93	96 %
R-04-02-01-02	Ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo pažeidimų gyvulių laikymo vietose mažėjimas (proc.)	45	19	42 %
R-04-02-01-03	Gyvūnų gerovės pažeidimų mažėjimas (proc.)	20	18	90 %
R-04-02-01-04	Tinkamai teisės aktų reikalavimus vykdančių pašarų tvarkymo subjektų dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	80	81	101 %
R-04-02-01-05	Šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo gerėjimas (proc.)	58	57	98 %
R-04-02-01-06	Tinkamai teisės aktų reikalavimus vykdančių veterinarinius vaistus ir biocidus gaminančių ir teikiančių į rinką subjektų dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	67	85	127 %
<i>1 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą ir vykdant rizikos analize pagrįstą valstybinę veterinarinę kontrolę, užtikrinti, kad gyvūnų gerovė ir sveikata, pašarai, veterinariniai vaistai ir biocidai, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas atitiktų nustatytus saugos, kokybės ir kitus privalomuosius teisės aktų reikalavimus</i>				
P-04-02-01-01-01	Ūkio subjektų patikrinimų dėl gyvūnų gerovės, sveikatingumo, ženklavimo ir identifikavimo skaičius	29 500	29 500	100 %
P-04-02-01-01-02	Pašarų tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius	5 500	4 585	83 %
P-04-02-01-01-03	Šalutinius gyvūninius produktus tvarkančių subjektų patikrinimų skaičius	120	326	272 %
P-04-02-01-01-04	Veterinarinių vaistų ir biocidų gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos įmonių, naudojimo, gyvūnams gydyti ir užkrečiamųjų gyvūnų ligų profilaktikai gyvūnų laikymo vietose, patikrinimų skaičius	2 500	2 921	117 %
P-04-02-01-01-	Paimtų mėginių dėl pavojingų	600 000	535 107	89 %

05	užkrečiamųjų gyvūnų ligų skaičius			
P-04-02-01-01-06	Paimtų mėginių zoonozių tyrimams skaičius	500	552	110 %
P-04-02-01-01-07	Valstybinių laboratorinių tyrimų dėl pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir zoonozių skaičius	300 000	522 474	174 %
<i>2 tikslas. Užtikrinti vartotojų interesus, susijusių su maisto sauga ir kokybe visais maisto tvarkymo etapais, įskaitant kovą su maisto klastotėmis, nelegalia prekyba, apsaugą</i>				
R-04-02-02-01	Maisto tvarkymo subjektų, tinkamai vykdančių teisės aktų reikalavimus, dalis (proc.) bendrame šiai veiklai registruotų subjektų skaičiuje	90	91	101 %
R-04-02-02-02	Maitinimo kokybės vaikų ugdymo įstaigose augimas (proc.)	65	92	142 %
R-04-02-02-03	Maisto saugos ir kokybės gerėjimas (proc.)	2	1	50 %
R-04-02-02-04	Mokslinių rizikos vertinimų skaičiaus augimas, lyginant su praėjusiais metais, (proc.)	1,8	33	1 833 %
<i>2 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą, vykdant efektyvų rizikos vertinimą ir valstybinę maisto kontrolę, užtikrinti, kad tiekiamas rinkai maistas atitiktų teisės aktų nustatytus saugos, kokybės, ženklinimo ir kitus privalomuosius reikalavimus, nustatyti maisto klastojimo ir nelegalios prekybos atvejus</i>				
P-04-02-02-01-01	Maisto tvarkymo subjektų patikrinimų skaičius (atsižvelgiant į rizikos vertinimo duomenis)	28 000	31 536	113 %
P-04-02-02-01-02	Valstybinių maisto mėginių laboratorinių tyrimų skaičius	105 000	148 154	141 %
P-04-02-02-01-03	Sprendimų dėl nesaugaus maisto, produktų sustabdymo ir uždraudimo tiekti į Lietuvos rinką skaičius	2 850	1 447	51 %
P-04-02-02-01-04	Nustatytų maisto klastojimo, Reklamos įstatymo ir ženklinimo pažeidimų (vartotojų klaidinimo) atvejų skaičius	1 400	940	67 %
P-04-02-02-01-05	Pagrįstų vartotojų skundų dėl maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo skaičius	900	788	88 %
P-04-02-02-01-06	Naujai įdiegtų ir akredituotų laboratorinių tyrimo metodų skaičius	18	40	222 %
P-04-02-02-01-07	Mokslinių rizikos vertinimų, rekomendacijų skaičius	25	68	272 %
<i>3 tikslas. Užtikrinti, kad importuojamos į Lietuvą ir ES, taip pat tranzitu gabenamos ir eksportuojamos VMVT kontroliuojamos prekės atitiktų teisės aktų reikalavimus ir nesukeltų pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai</i>				
R-04-02-03-01	Į Lietuvą ir ES importuojamų VMVT kontroliuojamų prekių ir gyvūnų siuntų, neatitinkančių teisės aktų reikalavimų, dalis (proc.) bendrame importuojamų siuntų skaičiuje	0,5	0,3	60 %
<i>3 tikslo 1 uždavinys. Teikiant metodinę pagalbą ir vykdant efektyvią pasienio veterinarinę kontrolę,</i>				

<i>apsaugoti Lietuvos ir ES teritoriją nuo nesaugaus maisto, pašarų, gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir užtikrinti transportuojamų gyvūnų gerovės kontrolę</i>				
P-04-02-03-01-01	Patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	6 500	8 044	124 %
P-04-02-03-01-02	Patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūnų siuntų skaičius	100	239	239 %
P-04-02-03-01-03	Patikrintų tranzitu vežamų gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	35 000	57 436	164 %
P-04-02-03-01-04	Patikrintų tranzitu vežamų gyvūnų skaičius	200	22	11 %
P-04-02-03-01-05	Tranzitu vežamų gyvūninių produktų, kurie laikinai saugomi muitinės sandėliuose, patikrinimų skaičius	9 000	11 484	128 %
P-04-02-03-01-06	Uždraustų importuoti VMVT kontroliuojamų negyvūninių, gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius	26	27	104 %
<i>4 tikslas. Užtikrinti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, veterinarinių vaistų ir biocidų saugumo, efektyvumo ir kokybės bei maisto ir pašarų saugumo ir kokybės nustatymą pagal pateiktus asmenų prašymus</i>				
R-04-02-04-01	Per metus įdiegtų ir akredituotų tyrimų metodų dalis (proc.) bendrame tyrimų metodų skaičiuje	1	7,4	740 %
R-04-02-04-02	Teisės aktų reikalavimus atitinkančių ūkio subjektų savikontrolės tyrimų dalis (proc.) bendrame savikontrolės tyrimų skaičiuje	95	97,2	102 %
<i>4 tikslo 1 uždavinys. Užtikrinti tinkamą asmenų pateiktų mėginių ištyrimą laboratorijoje ir teisės aktų nustatyta tvarka įvertinti laboratorinių tyrimų rezultatus</i>				
P-04-02-04-01-01	Atliktų užkrečiamųjų gyvūnų ligų tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	220 000	190 041	86 %
P-04-02-04-01-02	Atliktų pašarų tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	2 500	4 524	181 %
P-04-02-04-01-03	Atliktų maisto tyrimų pagal pateiktus asmenų prašymus skaičius	130 000	195 748	151 %
P-04-02-04-01-04	Naujai įdiegtų ir akredituotų tyrimo metodų skaičius	18	40	222 %
<i>5 tikslas. Užtikrinti efektyvią gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėseną ir kontrolę, naudojant ES teikiamą finansinę paramą ir bendrojo finansavimo lėšas</i>				
R-04-02-05-01	Nacionalinių lėšų, skirtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų iš ES lėšų, kontrolei, susigrąžinimo procento didėjimas	41	41	100 %
<i>5 tikslo 1 uždavinys. Vykdyti gyvūnų užkrečiamųjų ligų, finansuojamų ES ir bendrojo finansavimo lėšomis, stebėsenos ir kontrolės programas Lietuvoje</i>				
P-04-02-05-01-01	Parengtų gyvūnų užkrečiamųjų ligų, bendrai finansuojamų ES lėšomis, kontrolės programų skaičius	4	4	100 %

2 PROGRAMA „VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS SISTEMOS ADMINISTRAVIMAS IR TOBULINIMAS“

Vertinimo kriterijaus kodas	Programos, tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
<i>1 tikslas. Užtikrinti VMVT darbo efektyvumą, siekiant didesnio visų socialinių partnerių pasitikėjimo VMVT vykdoma valstybine kontrole ir veikla</i>				
R-04-02-06-01	VMVT veiklos efektyvumo didėjimas (lyginant su praėjusiais metais) (proc.)	1,8	1,8	100 %
R-04-02-06-02	Socialinių partnerių, visuomenės ir verslo subjektų pasitikėjimo VMVT veikla didinimas (proc.)	80	78	98 %
R-04-02-06-03	Elektroniniu būdu tvarkomų ir išduodamų dokumentų skaičiaus didėjimas (proc.)	36	36	100 %
R-04-02-06-04	Ūkio subjektų, priskirtų mažai rizikos grupei, skaičiaus augimas (proc.)	60	79	132 %
<i>1 tikslo 1 uždavinys. Taikant mokliškai pagrįstas rizikos ir kokybės valdymo priemones, vykdyti efektyvų ir centralizuotą valstybinės kontrolės planavimą ir koordinavimą teritoriniuose padaliniuose</i>				
P-04-02-06-01-01	Parengtų informacinių leidinių skaičius, paskelbtos ir išplatintos VMVT interneto svetainėje informacijos skaičius	15	14	93 %
P-04-02-06-01-02	Parengtų, visuomenei ir kitiems socialiniams partneriams prieinamų VMVT teisės aktų projektų skaičius	50	67	134 %
P-04-02-06-01-03	Suorganizuotų renginių VMVT socialiniams partneriams maisto ir veterinarinių reikalavimų, vartotojų teisių apsaugos klausimais skaičius	90	88	98 %
P-04-02-06-01-04	Suderintų su VMVT socialiniais partneriais ir pateiktų ES darbo organuose Lietuvos pasiūlymų dėl teisės aktų ar jų keitimo skaičius	50	39	78 %
P-04-02-06-01-05	Kvalifikaciją kėlusiu VMVT specialistų skaičius	800	805	101 %
P-04-02-06-01-06	VMVT pravestų mokymų skaičius trečiųjų šalių kompetentingų institucijų specialistams	35	32	91 %
P-04-02-06-01-07	Vykdam vystomojo bendradarbiavimo politiką maisto ir veterinarijos srityse, VMVT specialistų atliktų misijų skaičius	3	2	67 %
P-04-02-06-01-08	Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai 2013 m. rengiamų specialistų skaičius	30	30	100 %
<i>6 tikslo 2 uždavinys. Tobulinti ūkio subjektų veiklos kontrolės teisinį reglamentavimą ir tvarką</i>				
P-04-02-06-02-01	Pripažintų netekusiais galios, pakeistų ir išdėstytų nauja redakcija teisės aktų,	60	64	107 %

	reglamentuojančių ūkio subjektų veiklą, skaičius			
P-04-02-06-02-02	Rašytinių ar viešai paskelbtų konsultacijų ūkio subjektams skaičius	15	18	120 %
P-04-02-06-02-03	Bendrų patikrinimų su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis skaičius	300	1 027	342 %

R-04-02-01-02 – ūkinių gyvūnų registravimo ir identifikavimo pažeidimų gyvulių laikymo vietose mažėjimas (proc.) – nepasiekta planuota reikšmė, kadangi 2012 m., skirtingai nei 2011 m., papildomai buvo tikrinamos arklių laikymo vietos, kuriose nustatyta nemažai arklių registravimo ir ženklinimo pažeidimų.

P-04-02-01-01-03 – šalutinius gyvūninius produktus tvarkančių subjektų patikrinimų skaičius – viršyta planuota reikšmė dėl didesnio neplaninių patikrinimų skaičiaus ir sugriežtintos valstybinės veterinarinės kontrolės, atsižvelgiant į gautus skundus.

P-04-02-01-01-07 – valstybinių laboratorinių tyrimų dėl pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų ir zoonozių skaičius – viršyta planuota reikšmė, nes dėl galimai Lietuvoje įtariamos mėlynojo liežuvio ligos padidėjo tyrimų skaičius. Taip pat buvo sugriežtinta kontrolė ir stebėseną kiaulininkystės ūkiuose dėl klasikinio kiaulių maro: atlikti papildomi tyrimai 2011 m. kilusių klasikinio kiaulių maro protrūkių zonose.

P-04-02-02-01-02 – valstybinių maisto mėginių laboratorinių tyrimų skaičius – planuota reikšmė viršyta dėl papildomai atliktų tyrimų. Tirti braškių mėginiai dėl pesticidų ir daržovių dėl nitratų nustatymo, siekiant įvertinti šviežių daržovių ir uogų derlių. Taip pat buvo intensyviau imami šachtinių šulinių vandens mėginiai laboratoriniams tyrimams, siekiant įvertinti šulinių vandens būklę atlydžio ir pavasarinių potvynių metu. Be to, planuotos reikšmės viršijimui įtakos turėjo pasikeitęs teisinis reglamentavimas (EB 1274/2011) – ženkliai padidėjo tiek privalomų tirti pesticidų, tiek stebimų maisto produktų skaičius.

P-04-02-02-01-06 – naujai įdiegtų ir akredituotų laboratorinių tyrimų metodų skaičius ir R-04-02-04-01 – per metus įdiegtų ir akredituotų tyrimų metodų dalis (proc.) bendrame tyrimų metodų skaičiuje – planuota reikšmė viršyta. 2012 m. naujai įdiegta ir akredituota 40 metodų, kurie sudarė 7,4 % visų akredituotų metodų skaičiaus. Poreikis įdiegti ir akredituoti naujus metodus atsirado dėl valstybinės kontrolės mėginių, importo ir eksporto mėginių tyrimų atlikimo, FVO auditų rekomendacijų, pažangesnių tyrimų, technikos naudojimo, jautresnių ir pigesnių tyrimų metodų taikymo, tyrimų spektro išplėtimo.

P-04-02-02-01-07 – mokslinių rizikos vertinimų, rekomendacijų skaičius – planuota reikšmė viršyta, nes buvo pateikta žymiai daugiau nei įprastai paklausimų dėl maisto produktų saugos, gaminių maistingumo ir jų atitikimo nustatytiems bei rekomenduojamiems nacionaliniams ir ES teisės aktų reikalavimams.

P-04-02-03-01-02 – patikrintų importuojamų į ES teritoriją gyvūnų siuntų skaičius – planuota reikšmė viršyta, nes Rusijos Federacijos Kaliningrado srityje ir Lietuvoje vyko tarptautinės žirgų varžybos, taip pat Rusijos Federacija organizavo kazokų žygį „Maskva – Paryžius“, todėl per Medininkų PVP buvo įvežta daugiau žirgų siuntų.

P-04-02-03-01-03 – patikrintų tranzitu vežamų gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius – planuota reikšmė viršyta, nes padidėjo tranzitu vežamų keliais iš Rusijos Federacijos Kaliningrado srities į Rusijos Federaciją gyvūninių produktų ir pašarų siuntų skaičius.

P-04-02-03-01-04 – patikrintų tranzitu vežamų gyvūnų skaičius – nepasiekta planuota reikšmė, per Lietuvos PVP nebuvo įvežta iš trečiųjų šalių tranzitu vežamų gyvūnų, skirtų kitoms trečiosioms šalims.

P-04-02-04-01-02 – pagal pateiktus asmenų prašymus atliktų pašarų tyrimų skaičius – planuota reikšmė viršyta, kadangi laikydami pašarų žaliavų supirkimo ir tiekimo reikalavimų, asmenys pateikė daugiau pašarų mėginių, kurie buvo tiriami platesniu spektru.

P-04-02-04-01-03 – pagal pateiktus asmenų prašymus atliktų maisto tyrimų skaičius – planuota reikšmė viršyta, kadangi padaugėjo tyrimų dėl pesticidų taršos nustatymo ekologiškose arbatose ir jų importuojamoje žaliavoje. Taip pat padaugėjo užsakymų dėl eksportuojamų mėginių į Rusiją ir JAV ištyrimo. Be to, asmenys, atsižvelgdami į pakeistus laboratorinių tyrimų įkainius, atliko daugiau produktų savikontrolės tyrimų.

PROGRAMŲ ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, tūkst. litų	Panaudoti asignavimai, tūkst. litų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso skirta asignavimų programai (1+2)			
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Lietuvos valstybės biudžetas	81 730,4	75 553,0	92,4
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos	4 900,0	4 819,3	98,4
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	8 452,0	6 394	75,6
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	12 758,4	8 722,6	68,4
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

2012 m. pajamų įmokų planas buvo 12 000,0 tūkst. Lt, surinkta įmokų 8 100,2 tūkst. Lt, todėl ir asignavimų panaudojimo procentas tik 68,4. 2012 m. pajamų įmokų planas buvo padidintas 758,4 tūkst. Lt dėl 2011 m. uždirbtų, bet negautų pajamų įmokų.

2012 m., pasikeitus situacijai dėl Europos Komisijos kofinansavimo užkrečiamųjų ligų programų įgyvendinimui, buvo atlikta mažiau užkrečiamųjų ligų tyrimų, todėl atitinkamai bendrojo finansavimo, ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimas buvo mažesnis.

2012 m. buvo papildomai gauta 812,0 tūkst. Lt iš valstybės biudžeto.

III. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

VMVT, prisidėdama prie 2012 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetų įgyvendinimo, ėmė taikyti administracinės naštos mažinimo ūkio subjektams priemones, užtikrinančias proporcingą ūkio subjektų veiklos priežiūrą bei **palankesnę aplinką verslui**.

2012 m., vykdant valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę, didžiausias dėmesys buvo skiriamas ūkio subjektų konsultavimui, o ne poveikio priemonių taikymui. Ūkio subjektams, naujai pradėjusiems veiklą ar ją vykdančioms ją trumpiau nei vienerius metus, netaikytos poveikio priemonės. Visiems ūkio subjektams netaikytos poveikio priemonės už mažareikšmius pažeidimus.

Siekiant užtikrinti vykdomos veiklos efektyvumą, VMVT įdiegti kokybės sistemos reikalavimai, ūkio subjektų veiklos priežiūra buvo pagrįsta rizikos vertinimu. Skirstant ūkio subjektus į rizikos grupes, vadovautasi šiais pagrindiniais riziką identifikuojančiais kriterijais: veiklos pobūdis, veiklos apimtys, atliktų patikrinimų rezultatai. Didelės rizikos grupei priskirti ūkio subjektai buvo tikrinami vidutiniškai 3 kartus dažniau nei mažos rizikos grupei priskirti ūkio subjektai (tinkamai įgyvendinantys teisės aktų nuostatas, vykdančios mažesnės apimties veiklą ir pan.). Didžiausią dalį prižiūrimų subjektų sudarė mažos ir vidutinės rizikos grupei priskirti ūkio subjektai. Didelės rizikos grupei priskirti ūkio subjektai sudaro 4 % visų kontroliuojamų subjektų. Siekiant užtikrinti patikrinimų pagrįstumą, patikrinimai buvo planuojami atsižvelgiant į nustatytą tikrinimų dažnumą pagal vykdomos veiklos pobūdį, riziką. 2012 m. planinių patikrinimų dalis, lyginant su visais atliktais patikrinimais, sudarė apie 65 %. Kitą dalį sudarė patikrinimai pagal skundus, ūkio subjektų prašymus.

2012 m. VMVT kartu su kitomis institucijomis (Valstybine ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Valstybine augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos) pasirašė Ūkio ir Teisingumo ministerijų inicijuotą *Memorandumą dėl mažareikšmių ženklavimo neatitikimų*, kuriuo institucijos įsipareigojo mažareikšmiais ženklavimo reikalavimų pažeidimais laikyti „ženklavimo reikalavimų nesilaikymo atvejus, kai dėl to nekyla reikšmingas pavojus ar žala vartotojų sveikatai, o jų klaidinimas yra nežymus“. VMVT, pasirašydama *Memorandumą dėl mažareikšmių ženklavimo neatitikimų*, patvirtino, kad už mažareikšmių ženklavimo neatitikimą netaikys ūkio subjektams sankcijų ir nereikalaus išimti prekių iš prekybos bei iš naujo perženklinti.

2012 m. vykdydama ūkio subjektų kontrolę, VMVT vadovavosi patvirtintais *kontroliniais klausimynais*. Kontroliniai klausimynai parengti visoms VMVT kontroliuojamoms verslo priežiūros sritims ir yra nuolat peržiūrimi bei koreguojami, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus. Už reikalavimų, neįtrauktų į kontrolinį klausimyną, neįgyvendinimą poveikio priemonės ūkio subjektams nebuvo taikomos, tačiau teiktos konsultacijos dėl nustatytų trūkumų šalinimo priemonių įgyvendinimo. Visi kontroliniai klausimynai yra vieši ir skelbiami VMVT interneto svetainėje.

VMVT, įgyvendindama teisės aktų nuostatas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad ūkio subjektai turėtų pakankamai laiko susipažinti su nauju teisiniu reguliavimu bei pasirengti įgyvendinti teisės aktais nustatomus įpareigojimus, teisės aktus rengė laikydamasi „*dviejų datų*“ taisyklės. Siekiant mažinti administracinę naštą verslui, suteikti daugiau galimybių pradėti ir plėtoti smulkųjį ir vidutinį verslą, 2012 m. buvo priimti teisės aktai, lengvinantys sąlygas verslui:

- ✓ sudaryta galimybė ūkio subjektams, pageidaujantiems gauti leidimus įvežti (išvežti) gyvūnus, jų dalis ar gyvūninius produktus, pateikti dokumentus naudojant elektroninę Aplinkosaugos leidimų išdavimo informacinę sistemą;
- ✓ sumažinti reikalavimai paukščių ir kiškinių gyvūnų šviežiai mėšai, tiekiami mažais kiekiais vietinei rinkai;
- ✓ supaprastinta nekomerciniais tikslais vežamų gyvūnų augintinių įvežimo tvarka;
- ✓ suvienodinta ir supaprastinta veterinarijos gydytojo profesinės kvalifikacijos, įgytos trečiojoje šalyje, vertinimo ir pripažinimo procedūra, o kompensacinės priemonės skyrimo atveju pareiškėjas turi teisę pasirinkti jos formą.

VMVT, stengdamasi kuo efektyviau ginti vartotojų interesus, kurti palankesnę aplinką verslui, ypač smulkiąjam ir vidutiniam, gerinti savo veiklos kokybę ir pateisinti visų socialinių partnerių pasitikėjimą, vykdo ūkio subjektų ir vartotojų apklausą. VMVT interneto svetainėje patalpinta anketa, kurią kiekvienas asmuo gali anonimiškai užpildyti ir įvertinti VMVT teikiamų paslaugų, konsultacijų kokybę, pareigūnų elgesį, taikomų sankcijų adekvatumą ir kt.

Siekiant tobulinti VMVT atliekamos ūkio subjektų priežiūros funkcijas, nuo 2011 m. buvo įdiegta vieninga verslo subjektų *konsultavimo sistema*. Siekiant užtikrinti teikiamų konsultacijų kokybę, visi pokalbiai įrašomi bei periodiškai perklausomi ir vertinami. 2012 m. nemokama telefono linija buvo gauta 2 711 paklausimų. Vertinant užduodamus klausimus, daugiausia teirautasi dėl verslo konsultacijų, jos sudarė 85 % visų gautų paklausimų. Daugiausia pateikta klausimų, susijusių su mažmeninės prekybos veikla (22 %) ir viešuoju maitinimu (23 %) (dėl maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo gavimo).

IV. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAU

1. Gerinti maisto saugos, kokybės ir ženklavimo rodiklius:

1.1. Užtikrinti teisingą maisto produktų ženklavimą, stiprinti ženklavimo kontrolę didmeninės prekybos subjektuose.

1.2. Rengti susitikimus su maisto tvarkymo subjektais dėl per maistą plintančių ligų protrūkių prevencijos ir aptarti teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo problemas.

1.3. Užtikrinti efektyvią žalio pieno kokybės kontrolę, aktyviai bendradarbiaujant ir teikiant išsamias konsultacijas pieno gamintojams, kitiems ūkio subjektams, dalyvaujantiems žalio pieno tiekimo procese, organizuoti susitikimus su pieno gamintojais.

1.4. Vykdyti priemones, susijusias su Lietuvos gyventojų sveikos gyvensenos skatinimu.

2. Užtikrinti gyvūnų ligų prevenciją ir įgyvendinti ES Gyvūnų gerovės ir apsaugos 2012–2015 m. strategiją:

2.1. Galvijų bandų sveikatingumo didėjimas (2012 m. – 98 %, 2016 m. – 99,8 %).

Lietuva jau yra gavusi šalies, oficialiai neužkrėstos EGL, statusą ir siekia gauti šalies, neužkrėstos TBC ir BRC, statusą, reikalingą tam, kad būtų sumažintas tyrimų dėl šių ligų dažnumas, tokiu būdu mažinant išlaidas šių ligų tyrimams atlikti. Prekyba galvijais su kitomis ES valstybėmis narėmis galima tik iš bandų, turinčių oficialiai neužkrėstos TBC, BRC ir EGL bandos statusą.

2.2. Vykdyti oralinę laukinių gyvūnų vakcinaciją nuo pasiutligės.

2.3. Pradėti įgyvendinti ES Gyvūnų gerovės ir apsaugos 2012–2015 m. strategiją, pagal kurią 2013 m. dėmesys bus skiriamas gyvulių gerovės sąlygoms jų transportavimo metu.

2.4. Užtikrinti operatyvų ir veiksmingą neatidėliotinų priemonių vykdymą, parengti atitinkamus planus dėl ypač greitai plintančių gyvūnų pavojingų užkrečiamųjų ligų (paukščių gripo, mėlynojo liežuvio ligos, klasikinio ir afrikinio kiauliu maro, snukio ir nagų ligos ir kt.).

3. Gerinti verslo, ypač smulkaus ir vidutinio, veiklos aplinką ir didinti visuomenės pasitikėjimą VMVT veikla:

3.1. Atlikti ūkio subjektų apklausą dėl VMVT atliekamų priežiūros funkcijų įvertinimo.

3.2. Atnaujinti maisto ir veterinarijos subjektų kontrolės organizavimo principus.

3.3. Parengti „Pirmųjų veiklos metų skatinimo“ programą, skirtą skatinti smulkių ir vidutinių šeimos ūkių kūrimąsi, apibūrinant efektyvių konsultacijų ir proporcingos kontrolės principus.

Teisinga, aktuali, specializuota ir visuomet prieinama informacija ypač svarbi ūkinę veiklą pradedančiam asmeniui. VMVT, kaip valstybinę kontrolę vykdanči institucija, pasirinko strateginę paslaugų kokybės gerinimo kryptį, apimančią asmenų aptarnavimo kokybės gerinimą, organizacijos veiklos gerinimą ir jos efektyvumo užtikrinimą, bendradarbiavimą su socialiniais partneriais ir

kitomis suinteresuotomis visuomenės grupėmis, – „Efektyvi kontrolė prasideda nuo tikslingos konsultacijos“.

3.4. Pirmininkauti ES Tarybos darbo grupėms.

Direktorius

Jonas Milius
